

Ilaqtariinnermut Pisortaqarfik Familiendirektoratet

Namminersornerullutik Oqartussat / Grønlands Hjemmestyre

Box 260 * DK-3900 Nuuk * Tlf. 34 50 00 * Fax 32 45 47 *

E-mail: ilapi@gh.gl

Forsøgsudlægning af handicapområdet

– fakta og erfaringer

Familiendirektoratet

november 2003

1. Indledning - herunder baggrund for forsøgsordningen på handicapområdet	4
2. Sammenfatning.....	6
2.1 Konklusion på kommunerne, der serviceres af regionen syd/øst	6
2.2 Konklusion på kommunerne, der serviceres af regionen nord	7
3. Forsøgsordningen i praksis.....	8
3.1 Baggrund for overskriften Forsøgsordningen i praksis	8
3.2 Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen	8
3.3 Konklusion på forsøgsordningen i praksis	14
4. Budgettet.....	16
4.1 Generelt om baggrunden for overskriften Budgettet.....	16
4.2 Generelt om talmaterialet og beregningsgrundlag.....	16
4.3 Region Syd/Øst.....	18
4.3.1 Forsøgskommune: Ammassalik kommune	18
4.3.2 Forsøgskommune: Narsaq kommune	19
4.3.3 Forsøgskommune: Qaqortoq Kommune	20
4.3.4 Ikke-forsøgskommune: Nuuk kommune	22
4.3.5 Ikke-forsøgskommune: Nanortalik Kommune.....	23
4.3.6 Ikke-forsøgskommune: Ittoqqortoormiit Kommune	23
4.3.7 Ikke-forsøgskommune: Paamiut Kommune.....	24
4.3.8 Konklusion på kommunerne, der serviceres af region Syd/Øst	25
4.4 Region Nord	25
4.4.1 Forsøgskommune: Ilulissat Kommune.....	25
4.4.2 Forsøgskommune: Aasiaat Kommune	27
4.4.3 Forsøgskommune: Uummannaq Kommune.....	29
4.4.4 Forsøgskommune: Qeqertarsuaq Kommune	31
4.4.5 Forsøgskommune: Qasigiannguit Kommune	33
4.4.6 Forsøgskommune: Maniitsoq Kommune	34
4.4.7 Forsøgskommune: Upernavik Kommune.....	36
4.4.8 Ikke-forsøgskommune: Kangaatsiaq Kommune	38
4.4.9 Ikke-forsøgskommune: Sisimiut Kommune.....	39
4.4.10 Ikke-forsøgskommune: Qaanaaq Kommune	39
4.4.11 Konklusion på kommunerne, der serviceres af region Nord.....	40
5. Konklusion og perspektivering.....	41

Bilag 1: Spørgeskema til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet tilsendt forsøgskommunerne

Bilag 2: Spørgeskema til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet tilsendt regional kontorerne

Bilag 3: Notat vedrørende vilkår for indgåelse i forsøgsordningen

1. Indledning - herunder baggrund for forsøgsordningen på handicapområdet

Landsstyret godkendte i december 1999 forsøgsordningen med udlægning af handicapområdet til kommunerne. I henhold til Landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap¹ træffer regionalkontorerne i dag afgørelser i sager om hjælpeforanstaltninger til handicappede i kommuner, der ikke deltager i forsøgsordningen. Kommuner, der deltager i forsøgsordningen overtager denne kompetence.

Formålet med forsøgsordningen var at bringe beslutningskompetencen nærmere borgerne, at forenkle de administrative rutiner og sagsgange og at omlægge administrativ sagsbehandler tid til direkte klientarbejde. Hensigten var at ydelsesniveauet skulle være uændret.

Regionalkontorerens rolle blev ændret ved forsøgsordningen. For de kommuner, der ikke deltager i forsøget har regionalkontorerne den bevilligende kompetence. Når en handicappet derfor søger en kommune om en bevilling til eksempelvis en rullestol søger kommunen regionalkontoret om at få denne udgift finansieret. Der er hermed 2 involverede sagsbehandlere. Sagsbehandleren i kommunen, der i første omgang modtager ansøgningen fra den handicappede borger og herefter vurderer det konkrete behov, men ligeledes regionalkontoret, der om man så må sige sidder på kassen og dermed godkender bevillingen. Forsøgsordningen søger at gøre op med denne tankegang ved at bevillingskompetencen lægges ud i kommunen. Hermed får sagsbehandleren ansvar og indflydelse på hvordan penge skal bruges. I relation til forsøgsordningen er intentionen så, at udgiftsniveauet bibeholdes på det oprindelige niveau.

De frigivne ressourcer på regionalkontorerne var planlagt anvendt til at løse flere af direktoratets driftsopgaver, der relaterer sig til kommunerne. Der er sket ændring af regionalkontorerens arbejdsopgaver, og der er ansat en psykolog og fysioterapeut til servicering af kommunerne. Foreløbig kun i Region Nord. Der synes derfor kun indirekte at være afsat midler til at regionalkontorerne kan øge deres servicering overfor de kommuner, der deltager i forsøgsudlægningen.

Kommunerne der i år 2002 deltager i forsøgsudlægningen er:

Syd/øst:

- * Qaqortoq – deltager i forsøgsordningen fra 2001
- * Narsaq – deltager i forsøgsordningen fra 2001
- * Ammassalik – deltager i forsøgsordningen fra 2002.

Nord:

- * Ilulissat – deltager i forsøgsordningen fra 2000
- * Aasiaat – deltager i forsøgsordningen fra 2000

---

¹ Se www.nanoq.gl for Landstingsforordning nr. 7 af 3. november 1994 om hjælp til personer med vidtgående handicap, Landstingsforordning nr. 13 af 31. oktober 1996 om ændring af Landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap og Landstingsforordning nr. 1 af 23. maj 2000 om ændring af Landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap.

- * Qasigiannuguit – deltager i forsøgsordningen fra 2001
- * Qeqertarsuaq – deltager i forsøgsordningen fra 2001
- * Uummannaq – deltager i forsøgsordningen fra 2001
- * Maniitsoq – deltager i forsøgsordningen fra 2002
- * Upernavik – deltager i forsøgsordningen fra 2002.

Kommunerne der i år 2002 ikke deltager i forsøgsudlægningen er:

Syd/Øst:

- * Nuuk
- * Nanortalik
- * Ittoqqortoormiit
- * Paamiut

Nord:

- * Kangaatsiaq
- * Sisimiut
- * Qaanaaq

Der er ikke medtaget personer med vidtgående handicap, som er visiteret til Hjemmestyrets handicapinstitutioner i Grønland eller personer, som er visiteret til behandlingsophold i Danmark. Disse udgifter til takstbetaling indgår ikke i regionalkontorets bogføring. Disse udgifter afholdes af Familiedirektoratet centralt henholdsvis over direktoratets driftsbevilling på finansloven til den enkelte døgninstitution og Handicapforsorg i Danmark.

Direktoratet har opdelt denne rapport af forsøgsordningen i to dele. Der er således en del - der kaldes Forsøgsordningen i praksis, der er udarbejdet af Socialafdelingen i Familiedirektoratet samt en evaluering af budgettet, hvor overskriften på kapitlet er Budgettet. Budgettet er udarbejdet i tæt samarbejde mellem regionalkontorerne og direktoratet.

2. Sammenfatning

Spørgeskemaundersøgelsen, der skal afdække forsøgsordningen i praksis viser, at kommunerne er tilfredse med at overtage bevillingskompetencen på handicapområdet. Kommunerne finder, at forsøget har medført øget politisk ansvarsbevidsthed overfor handicappede. Forsøgsudlægningen har endvidere medført bedre administration, hurtigere sagsbehandling og mindre bureaukrati idet kommunen selv har beslutningskompetencen og derfor ikke skal afvente sagsbehandling samt svar fra regional kontorerne.

Tilbagemeldingerne fra kommunerne viser, at det er økonomien og styringen af denne, der volder problemerne og er som for mange kroge på en langline. En af krogene er kommunens egen styring af forbruget. Det volder mange kommuner problemer, at holde sig indenfor den aftalte ramme for forsøgsudlægningen. Desuden er der en krog, der handler om enighed om den ramme, der skal dække kommunens udgifter til handicappede, der er underlagt handicapforordningen. Rammen fastlægges ved en forhandling mellem kommunen og pågældende regional kontor. Endelig er der en krog, der handler om den faktiske udbetaling, der foregår via Den Centrale Regnskabsenhed (DcR) i Hjemmestyret. Der er derfor flere problemer dækket ind under økonomi og styring og mange aktører skal samarbejde for at få den økonomiske side af forsøgsudlægningen til at fungere hensigtsmæssigt. Det er dog vigtigt, at holde sig for øje, at kommunerne er glade for den kompetence og det nye ansvar, der er opnået gennem forsøgsudlægningen. De økonomiske problemer, bør derfor opfattes som problemer, der skal løses og ikke som for mange kroge på en langline, der får langlinen til at knække og hermed er med til at ophæve forsøgsordningen.

Konklusionen på budgettet er mangfoldig idet den relativ indgående beskriver hver kommune.

2.1 Konklusion på kommunerne, der serviceres af regionen syd/øst

I 2002 deltog 3 af regionens 7 kommuner i forsøgsordningen. I tal betyder det, at 105 personer med vidtgående handicap befandt sig i forsøgskommunerne ud af regionens samlede tal på 291.

Der ses ikke nogen klar tendens i retning af markante forskelle i forbruget på handicapområdet afhængig af om kommunen deltager i forsøgsordningen eller ej.

Forsøgskommunerne udviser alle tre et jævnt voksende forbrug. Ingen af kommunerne har brugt mindre end den forhandlede budgetramme tillod. Tværtimod har alle haft et merforbrug. Det ligger ikke klart om den tendens skyldes kommunernes problemer med at styre økonomien. Merforbruget kan ikke tilskrives et voksende antal handicappede. En årsag til merforbruget kan være at der bruges støttetimer til andre borgere end vidtgående handicappede personer i forordningens snævre forstand, hvilket kan ske når regionalkontoret ikke høres. En anden forklaring kan være, at merforbruget skyldes, at kommunen ikke selv afholder udgifter, der fremkommer i forbindelse med arbejdsgivernes tilrettelæggelse af støttepersonernes arbejde, hvilket vil sige diverse tillæg. Der er ikke alle steder forståelse for at handicapudgifter skal bæres af såvel kommune som Hjemmestyre. Det ser i alt fald ud til at den gennemsnitlige omkostning pr. støttetime varierer stærkt.

Når alle forsøgskommuner forsøger at forhandle sig frem til et større rammebeløb, kan det hænge sammen med de vanskeligheder alle kommuner har haft ved at forhandle en ”til-lægsbevilling” igennem p.g.a. merudgifter på området. Ingen af regionens forsøgskommuner har opnået ekstrabevilling i genforhandlingssituationen, når rammen er overskredet med mere end 5 %. Så forsøger kommunerne i stedet at gardere sig mod tab ved at kræve udvidelse af rammen.

2.2 Konklusion på kommunerne, der serviceres af regionen nord

I 2002 deltog 7 af regionens 10 kommuner i forsøgsordningen. I tal betyder det, at 374 personer med vidtgående handicap befandt sig i forsøgskommunerne ud af regionens samlede tal på 444.

Forsøgsordningen er således meget udbredt i nordregionen.

I Nord har kommunerne Ilulissat, Qeqertarsuaq, Maniitsoq, Uummannaq og Upernavik brugt flere midler end angivet i kommunernes forsøgsrammer.

3. Forsøgsordningen i praksis

3.1 Baggrund for overskriften Forsøgsordningen i praksis

Direktoratet har i samarbejde med regionalkontorerne udarbejdet et spørgeskema (Bilag 1), der danner udgangspunktet for denne evaluering. De i forsøgsordningen deltagende kommuner har modtaget spørgeskemaundersøgelsen direkte fra direktoratet, men har meldt tilbage til deres respektive regionalkontor. Regionalkontorerne er ligeledes bedt om at udfylde et spørgeskema, der så vidt mulig er udarbejdet identisk med det til kommunerne tilsendte (Bilag 2). Spørgeskemaet er udsendt i perioden august-september 2002. Alle kommuner, der deltager i forsøgsordningen har besvaret spørgeskemaet med undtagelse af 1 kommune. Der er således 9 kommuner, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen.

3.2 Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen

Har forsøgsordningen medført administrative lettelser?

Kommunerne tilkendegiver, at de er glade for den udlagte bevillingskompetence. Kommunerne anfører således: Hurtigere sagsbehandling, mere ansvarsbevidsthed og forenkede sagsgange som gevinst ved forsøgsudlægningen. Kommunerne fremhæver ligeledes borgersynsvinklen som positiv ved forsøgsudlægningen. Der kommenteres eksempelvis således: "Vi har fået mere overblik og tilfredse klienter." Kommunerne angiver ligeledes, at forsøgsudlægningen har betydet sparet tid i forhold til bevillingerne, hvor sagsgangen er blevet betydelig forenklet idet sagerne ikke skal over regionalkontorerne.

Ud fra en borgersynsvinkel synes forsøget at være en succes. Udfra en kommunal synsvinkel synes forsøget at være en succes. Kommunerne er glade for det nye ansvar og den nye kompetence og løfter tilsyneladende opgaven med ildhu. Udfra en effektivitets/ økonomisk synsvinkel beskrives sagsgangene som forenklet. Borgerne kan nemmere betjenes og sagsbehandleren har selv ansvaret for en given sags løsning. Dette medfører, at borgeren ikke behøver at gå forgæves eller behøver unødvendigt at kontakte den kommunale sagsbehandler. Der er derfor potentielt mulighed for at få effektiviseret sagsgangene på området og hermed at få "mere for pengene".

Regionalkontorerne tilkendegiver ligeledes, at forsøgsudlægningen har medført administrative lettelser. Kommunerne henvender sig sjældent i spørgsmål vedrørende økonomi. Kommunerne henvender sig i stedet i tilfælde af vanskelige sager og/eller bevillinger. Det fremhæves dog som værende et problem, at ikke alle kommuner deltager i forsøgsudlægningen.

- Den administrative forenkling, der var hensigten med forsøgsudlægningen samt nærhedsprincippet er slået igennem med forsøget.

Hvilke administrative belastninger har forsøgsordningen medført?

Udfra kommunernes synsvinkel har overgangen til budgetlægning og budgetopfølgning været svær. Det fremgår af spørgeskemaundersøgelsen, at kommunerne ikke føler sig ru-

stet til denne opgave. Det synes ligeledes som om den nuværende forsøgsordning mangler fleksibilitet i forhold til tilgangen af nye handicappede. Flere kommuner fremhæver eksempelvis hvordan den nuværende budgetramme, der forhandles engang årlig opleves som fastlåst.

Hvis udlægning af bevillingskompetencen skal fungere effektivt og økonomisk skal kommunerne også opleve frihedsgrader set i relation til økonomien. Kommunernes svar på hvilke administrative belastninger forsøgsordningen har medført viser meget tydeligt, at økonomidelen af forsøgsudlægningen er det område, hvor kommunerne føler sig dårligst klædt på.

Ud fra borgersynsvinkel er det ikke hensigtsmæssig, at nyopståede handicaps og/eller tilflyttere til kommunen ikke naturligt indkalkuleres i budgettet. Borgeren kan risikere, at kommunen ikke har budget til den enkelte og der ligger derfor i forsøgsordningens økonomistyring et kommunalt incitament til at spare på billigere og/eller at afvise handicappede, der ikke er med i det forhandlede budget.

Spørgsmålet er derfor hvordan der kan laves en ordning, hvor budgettet er fleksibelt og afspejler antal stigende såvel som faldende borgere. Og som ligeledes giver kommunerne de frihedsgrader, der gør at beslutningskompetence og økonomi går hånd i hånd.

Regionalkontorerne fremhæver også den økonomiske side af forsøgsudlægningen som værende et problem. Eksempelvis påpeges det at: "I de kommuner der ikke rigtig har "styr" på sagsbehandlingen har vi lettere ved at miste overblikket og tilsynet bliver vanskeligere at udføre".

Desuden fremhæves fra regionalkontorerne side, at forhandlingerne om forsøgsrammen er tidskrævende. Regionalkontorerne påpeger hermed, at forsøgsrammen som styringsinstrument er for upræcis.

- Opsamlende bør det sikres, at kommunerne har og kan bruge de relevante redskaber således at økonomien i forsøgsudlægningen, men ligeledes ved en eventuelt udlægning til alle kommuner opleves som en udfordring og ikke som for nuværende en barriere.

Har kommunen/regionalkontoret haft problemer med udbetaling af de aftalte månedlige tilskud til forsøgsordningen?

En akilleshæl i forsøgsordningen er tilsyneladende den nuværende udbetaling af de månedlige tilskud til kommunerne samt problemer med bevillingens størrelse. I forhold til udbetalingen af landskassens tilskud sker disse ikke månedligt. Dette betyder, at kommunerne selv må lægge pengene ud og det er naturligvis ikke hensigten med forsøgsordningen. Samtidig er det tilsyneladende ud fra en kommunal synsvinkel regionalkontorerne, der ikke lever op til deres forpligtigelser selv om udbetalingen sker fra centralt hold. Forsøgsudlægningen er derfor skruet sammen på en sådan måde, at kompetencen i forhold til at vurdere

det budgetmæssige udgangspunkt samt genforhandling ligger i regionalkontorerne. Mens den faktiske udbetaling ligger centralt. Dette er ikke hensigtsmæssigt. Der bør derfor ske en forenkling i procedurer omkring udbetaling eller også bør kompetencen til at udbetale samt fastlægge størrelsen af budgettet overgå til regionalkontorerne.

3 af de kommuner, der har besvaret det udsendte spørgeskema har ikke oplevet problemer med udbetalingen.

- 6 af de 9 deltagende kommuner oplever problemer med udbetaling af den forhandlede ramme. Dette er naturligvis til irritation for kommunerne og for direktoratet, regionalt og centralt. Da bevillingen er færdigforhandlet er det uhensigtsmæssigt, at der bruges så mange ressourcer på udbetaling af rammebeløb.

Har handicapområdet været billigere eller dyrere eller udgiftsneutral under forsøgsordningen i forhold til før?

Kommunerne oplever forsøgsordningen som henholdsvis udgiftsneutral eller dyrere end den nuværende ordning. 4 kommuner fremhæver således, at handicapområdet er blevet dyrere under ordningen. At området opleves dyrere er der så en række forklaringer på. Eksempelvis flere handicapsager og opkvalificering af medarbejdere. Det fremhæves, at antallet af handicapsager bør indgå som en del af den ramme, der bevilges til den enkelte kommune. Opkvalificering af kommunens medarbejdere er et kommunalt anliggende, men naturligvis skal sagsbehandlerne, hvis forsøgsordningen skal gøres permanent klædes på til det nye arbejde, der skal udføres. Regionalkontorerne har for nuværende funktionen med råd og vejledning til kommunerne, men mangler ensartede redskaber, der kan klæde kommunerne på til konkret varetagelse af bevillingskompetencen. Eksempelvis redskaber i forbindelse med budget og budgetkontrol.

Flere kommuner opfatter forsøgsudlægningen som udgiftsneutral. En kommune fremhæver således, at forsøgsudlægningen bliver udgiftsneutral på grund af bedre samarbejde med borgeren og forsøgsudlægningen koster således færre administrative ressourcer. En anden kommune fremhæver overskridelser på timelønkontoen, der er kompenseret ved at andre områder er blevet billigere at drive ved genbrug af hjælpemidler. Tilsyneladende ligger det ikke lige for, at kommunerne ser at forsøgsudlægningen rummer muligheder for besparelser; dette være sig i smidigere samarbejde med borgeren eller eksempelvis ved genbrug af hjælpemidler.

Regionalkontorerne oplever, at handicapområdet er blevet dyrere under forsøgsordningen. Dels fordi kommunernes deltagelse i forsøget baseres på en opfattelse af at kommunerne "kun" ønsker at deltage, hvis de som betaling for besvaret altså den udlagte beslutningskompetence får noget igen, hvilket vil sige penge. Opfattelsen fra regional side er den, at forsøgsudlægningen kan have medført et højere serviceniveau, der så igen opspejler at de kommunale sagsbehandlere "ser" flere handicappede.

- I forlængelse af en udlægning af bevillingskompetencen bør der derfor ske en politisk prioritering af serviceniveauet til og for hvem?

Hvilke ændringer i den enkelte kommunes personaleforbrug/regionalkontorets tidsforbrug har forsøget medført?

Flere af kommunerne oplever ikke ændringer i den enkelte kommunes personaleforbrug. Men der er også mange, der har ændret på personaleforbruget ved eksempelvis at ansætte en handicapkoordinator.

Der er dog kommuner, der fremhæver ændringer i personaleforbruget på grund af en omfordeling af ansvarsfordelingen i kommunen. Dette er specielt relateret til et merforbrug indenfor det administrative arbejde. Der fremhæves ligeledes ændringer begrundet i øget antal klienter. Hvis det som tidligere nævnt skyldes et øget serviceniveau, som igen medfører at kommunen "ser" flere handicappede kan dette naturligvis medføre et ændret personaleforbrug.

Regionalkontorerne finder ikke, at der for nuværende er ændringer i tidsforbruget, som det beskrives "arbejdspresset opleves som uændret". Region Syd beskriver det således: " De 3 forsøgskommuner beslaglægger færre administrative ressourcer. Nu kun ved forhandling om nyt rammebeløb og en del færre ressourcer til sagsbehandling som ikke helt opvejes af mere tid til konsulentbistand".

- Personaleforbruget er tilsyneladende svært at opgøre. Kommuner og regionalkontorerne oplever ikke reduktioner i personaleforbruget.

Spørgsmål i spørgeskemaundersøgelsen, der var målrettet kommunerne

Hvilke forandringer har forsøgsordningen medført i kommunen for de enkelte borgere omfattet af handicapforordningen?

Kommunerne er enige om, at forsøgsudlægningen har medført hurtigere sagsbehandling. Kommunerne oplever det som en fleksibel og hurtigere service overfor borgerne, hvilket opleves som tilfredsstillende udfra en kommunal vinkel, men sandsynligvis ligeledes for borgeren.

- Kommunerne er tilfredse med den indholdsmæssige og administrative side af forsøgsudlægningen.

Har kommunen modtaget klager fra borgerne over afslag på ansøgning om hjælp?

3 kommuner har modtaget klager fra borgere på grund af afslag på ansøgning om hjælp. I 2 af disse er regionalkontorerne indblandet.

- 3 kommuner har modtaget klage vedrørende handicapsagsbehandlingen.

Har borgere i jeres kommune klaget over kommunens afgørelse til Det sociale Ankenævn?

To kommuner har haft borgerklager, der involverer Det Sociale Ankenævn.

- 2 sager vedrørende handicappede er sendt videre til ankenævnsafgørelse.

Spørgsmål, der i spørgeskemaundersøgelsen var målrettet regionalkontorerne

Hvilke forandringer har forsøgsordningen medført for regionalkontorets samarbejde med kommunerne?

Regionalkontorerne finder det svært at svare entydigt på, da hver enkelt kommune er forskellig og på denne baggrund modtager forskellig behandling. På sigt formoder man, at opgaverne i endnu større udstrækning overgår til egentlige konsulentopgaver. Den væsentligste forandring er færre kontakter mellem kommune og regionalkontor og dermed mindre føling med, og viden om, hvad der rører sig i kommunen.

- Kontakten til kommunerne har med forsøgsordningen ændret karakter.

Overordnede overvejelser og forberedelse i forhold til den enkelte kommune?

Der er i de enkelte kommuner foretaget en gennemgang af klienter og bevillinger. En gennemgang af de enkelte konti på området, samt en oplæring i arbejdsfunktionerne. Derudover har der fra centralt hold været afholdt kurser for politikere og for forvaltningschefer. Der er givet tilbud til alle kommuner om at regionalkontoret besøger kommunerne oftere og når socialforvaltningen føler behov. Men reelt oplever regionalkontorerne ikke ønske om oftere fremmøde i kommunerne. Tilbud til alle kommuner om undervisning i emner og lovgivning på handicapområdet. Der har desuden været afholdt møder mellem regionalkontoret og socialforvaltning samt orienteringer til social udvalget, hvor den økonomiske ramme og standardkontrakt afhandles.

- Regionalkontorerne har søgt at tilbyde kommunerne værktøjer og redskaber til at mestre forsøgsudlægningen.

Hvordan er forsøget konkret udmøntet fra regionalkontorets side, samt status for de enkelte kommuner?

Der er udarbejdet individuelle kontrakter omkring forsøgsordningen. Disse kontrakter skal evalueres og genforhandles. Der har været problemer med de kommuner, der er indgået i forsøget per 2002, da der fra central hold har været problemer med at få udbetalingen konteret fra den "rigtige" konto, hvilket har medført at der har været foretaget a'conto udbetalinger i flere kommuner til og med august 2002.

- De individuelle kontrakter, der ligger til grund for den ramme, der udbetales til kommunen bør mere systematisk genforhandles. Hermed sikres kendskab til handicappede underlagt forordningen samt økonomisk styring.

Status på gode og dårlige erfaringer med forsøget?

Opsamlende på gode og dårlige erfaringer med forsøget er, at indflydelse på bevilling til "hvem og hvorfor" opleves positivt, men ligeså fremgår det, at kommunerne er utilfredse med måden hvorpå økonomien administreres.

Som **gode erfaringer fra kommunerne fremhæves:**

- Forsøget har medført øget politisk ansvarsbevidsthed overfor handicappede.
- Forsøgsudlægningen har medført mere samarbejde i forvaltningen.
- Bedre administration af pengene, hurtigere sagsbehandling og oprettelse af handicapgrupper.
- Ingen dobbelt sagsbehandling, bedre prioritering af ressourcer, hurtigere service overfor borgere og mindre bureaukrati.
- Det har været en tidsbesparelse at holde op med at opgøre og sende regninger til regionalkontoret månedlig, men til gengæld har man måtte bruge mere tid på området ca. hver ½ år.

Som **dårlige erfaringer fra kommunerne fremhæves:**

- Kommunerne afventer retningslinier fra Direktoratet vedrørende opgaver og konsulentfunktioner.
- Kommunerne føler ikke man er blevet godt nok informeret om forsøget. De har siddet meget alene med en dårlig økonomistyring.
- Rådgivning fra regionalkontorerne både i forhold til individuelle sager, men ligeledes generelt omkring handicapområdet.
- Forslag og ideer til hvordan man kan styre området har været savnet. Procedure og systemer og kurser med henblik på styring af området mangles fra starten.
- For lille et budget og dermed årligt underskud.
- Man føler sig ensom, da dem man rådfører sig med, sidder langt væk.

Regionalkontorerne fremhæver som en dårlig erfaring med forsøgsudlægningen, at det er svært at skaffe sig et overblik. Man kan dermed frygte, som en region fremhæver, ”at pengene i den enkelte kommune ikke alle går til handicapområdet, men dette er ikke noget der er dokumenteret”. Der bør derfor være fokus på den revisionsmæssige del af dette område de kommende år.

Desuden fremhæves, at det tilsyneladende er sådan, at de bedst fungerende kommuner før forsøget begyndte, fortsat er de bedste med hensyn til kvalitet i sagsbehandlingen, økonomisk overblik og servicering af borgeren. Noget tyder derfor på, at de bedst fungerende forsøgskommuner også er de mest tilfredse med at deltage i forsøget.

Ønskes at forsøget med kommunal kompetence og økonomisk styring af handicapområdet bliver permanent - hvis ja, hvorfor?

Ingen kommuner fremhæver, at kommunen ikke er interesseret i at løfte opgaven. Men flere kommuner påpeger den økonomiske ramme og de konkrete aftaler for udlægningen som vigtige forudsætninger for, at kommunen kan bakke udlægningen op.

Kommunerne er således klar over fordelene ved udlægning af bevillingskompetencen til kommunen, men påpeger gang på gang, at kommunen siden udlægningen har bevæget sig i et tomrum. Uden overordnede hjælperedskaber og uden tilfredsstillende rammebevilling.

Den overordnede styring opleves fra kommunernes side som manglende. Både når det handler om regionalkontorerne føling og konsulentfunktion, men ligeledes i forhold til Direktoratet.

Regionalkontorerne finder principielt, at det på længere sigt er vigtigt at kommunerne selv administrerer og disponerer økonomisk på området og finder det serviceniveau indenfor lovens rammer, som kommunerne ønsker lokalt. Derudover finder regionalkontorerne, at det generelt er en god ide, at beslutningskompetencen ligger så tæt ved den enkelte borger som muligt, fordi det er vigtigt at ansvar, kompetence og økonomiske dispositioner er "bundet" sammen. Der vil dog fortsat være et behov for lokal opkvalificering af medarbejderne, hvorfor der bør afsættes midler til kurser og hyppige konsulentbesøg i de enkelte kommuner.

Regionalkontorerne finder derfor, at handicapområdet bør "normaliseres" i forhold til andre kommunale serviceområder. Og intet tyder på, at kommunerne bliver hverken bedre eller dårligere ved at deltage i forsøget.

3.3 Konklusion på forsøgsordningen i praksis

Opsummerende viser tilbagemeldinger fra de forsøgsudlægningen deltagende kommuner, at kommunerne er glade for det ansvar og de frihedsgrader, der følger med forsøgsordning. Men tilbagemeldinger viser også, at forsøgsudlægningen er sket i et tomrum, hvilket er utilfredsstillende for alle aktører på handicapområdet.

Den administrative forenkling, der var hensigten med forsøgsudlægningen samt nærhedsprincippet er slået igennem med forsøget.

Det bør fremtidig sikres, at kommunerne har og kan bruge de relevante redskaber således at økonomien i forsøgsudlægningen, men ligeledes ved en eventuelt udlægning til alle kommuner opleves som en udfordring og ikke som for nuværende en barriere.

6 af de 9 i spørgeskemaet deltagende kommuner oplever problemer med udbetaling af den forhandlede ramme. Dette er naturligvis til irritation for kommunerne og for direktoratet, regionalt og centralt. Da bevillingen er færdigforhandlet er det u hensigtsmæssig, at der bruges så mange ressourcer på udbetaling af rammebeløb.

I forlængelse af en udlægning af bevillingskompetencen bør der ske en politisk prioritering af serviceniveau til og for hvem.

Personaleforbruget er svært at opgøre. Kommuner og regionalkontorerne oplever ikke entydig de driftsfordele, der også var en del af hensigten med en forsøgsvis udlægning af kompetencen.

Kommunerne er tilfredse med den indholdsmæssige og administrative side af forsøgsudlægningen.

3 kommuner har modtaget klage vedrørende handicapsagsbehandlingen og 2 sager vedrørende handicappede er sendt videre til ankenævnsafgørelse.

Regionalkontorerne oplever, at kontakten til kommunerne med forsøgsordningen har ændret karakter.

Regionalkontorerne har søgt at tilbyde kommunerne værktøjer og redskaber til at mestre forsøgsudlægningen.

De individuelle kontrakter, der ligger til grund for den ramme, der udbetales til kommunen bør mere systematisk genforhandles. Hermed sikres kendskab til handicappede underlagt forordningen samt økonomisk styring.

Desuden viser tilbagemeldingerne fra kommunerne, at det er økonomien og styringen af denne, der volder problemerne og er som for mange kroge på en langline. Krogene er dels kommunens egen styring af forbruget. Desuden er der krogene, der handler om en enighed om rammen, der skal dække kommunens udgifter til handicappede, der er underlagt handicapforordningen, hvilket sker ved en forhandling mellem kommunen og pågældende regionalkontor. Og endelig er der en krog, der handler om den faktiske udbetaling, der foregår via Den Centrale Regnskabsenhed (DcR) i Hjemmestyret. Der er derfor flere problemer dækket ind under økonomi og styring og mange aktører skal samarbejde for at få den økonomiske side af forsøgsudlægningen til at fungere hensigtsmæssigt. Det er dog vigtigt, at holde sig for øje, at kommunerne er glade for den kompetence og det nye ansvar, der er opnået gennem forsøgsudlægningen. De økonomiske problemer, bør derfor opfattes som problemer, der skal løses og ikke som for mange kroge på en langline, der får langlinen til at knække og hermed er med til at ophæve forsøgsordningen.

4. Budgettet

4.1 Generelt om baggrunden for overskriften Budgettet

Budgettet er udarbejdet i tæt samarbejde mellem regionalkontorerne og direktoratet. Alle kommuner er inddraget. Således er det muligt, at sammenligne forsøgs- og ikke-forsøgskommuner. Direktoratet har ikke kontrolleret hverken budget eller regnskabstal samt diverse andre oplysninger. Der er heller ikke foretaget kontrol af de opgivne oplysninger om antal handicappede i den enkelte kommune.

4.2 Generelt om talmaterialet og beregningsgrundlag

Klientgrundlaget i de enkelte kommuner i undersøgelsesperioden 1998 til 2002 er opgjort som det antal personer, der i et givet år havde en gyldig bevilling og udnyttede denne. Således er der senere i regionalkontorets regnskaber bogført en refunderet udgift. Der er erfaringsmæssigt en difference mellem de ansøgte udgifter ved en hjælpeforanstaltning og den udgift kommunen senere fremsender til refusion fra regionalkontoret. Det skyldes, at den kommunale socialforvaltning ikke altid er i stand til at udnytte en givet bevilling, fordi det eksempelvis mod forventning ikke lader sig gøre at ansætte en støtteperson på det tidspunkt, hvor borgeren har behov for hjælpen.

Regionalkontorerne blev oprettet i 1988 og var oprindeligt fordelt over 3 regioner. Siden oprettelsen er antallet af personer som modtager hjælpeforanstaltninger efter handicapreglerne steget til omkring det dobbelte. Antallet blev især i de første 5 år øget stærkt til det niveau vi kender i dag, hvor der stadig er en tendens til stigninger.

Fra 1. januar 2001 skete der ændring i direktoratets struktur, som medførte at antallet af regioner blev ændret til 2 - med ansvar for 7 kommuner i syd/østregionen og 10 kommuner i nordregionen. I forbindelse med fordelingen af de kommuner, som tidligere hørte til midtregionen, flyttede journaler og administrative oplysninger til henholdsvis nord- og sydregionen.

Det konstateres efterfølgende, at der under den proces gik en del oplysninger tabt. Det har derfor været vanskeligt at rekonstruere tallene for de kommuner, der tilgik de 2 regioner, fordi kontering og regnskabsmetoder tilsyneladende har afvejet fra praksis i de 2 nuværende regionalkontorer. Dette i kombination med manglende økonomistyringssystem betyder, at en stor del af de økonomiske oplysninger fra 1998 og frem til 2000 er behæftet med fejl og usikkerheder.

Der er oplysninger om antallet af handicappede samt regnskabstal der mangler. Hvor det ikke har været muligt, at få belyst antallet af handicappede og/eller faktiske regnskabstal er disse markeret med en */stjerne. Stjernen illustrerer således, at det ikke på det nuværende grundlag har været muligt at fremlægge mere præcise oplysninger.

I et forsøg på at mindske disse unøjagtigheder har regionalkontoret anvendt de afgivne bevillinger på støttetimer i form af en samlet pulje til hver kommune som kontrol af og forklaring på udgiftsudviklingen i kommunen. Dog er denne metode kun brugt i Syd.

Støttetimeforbruget er en god indikator for aktiviteten i den enkelte kommune og er den økonomisk helt dominerende hjælpeforanstaltning på handicapområdet. Skønsmæssigt vil støttetimer udgøre et sted mellem 60 - 80% af det samlede kommunale forbrug.

Støttetimer blev fra omkring 1994 bevilget som en årlig eller halvårlig pulje til kommunen med angivelse af antal støttetimer pr. uge. Disse samlede bevillinger af støttetimer var forløberen for forsøgsordningen på handicapområdet og vilkårene for at en kommune kunne modtage en støttetimepulje ligner stærkt de vilkår direktoratet i dag har formuleret for deltagelse i forsøgsordningen (jævnfør bilag 3).

Udviklingen i forbruget af støttetimer blev undersøgt internt i 1997 i forbindelse med et behov for at stramme op på Finansloven 98. Det resulterede i en reduktion på 10% af støttetimerne på landsplan.

Undersøgelsen af forbruget viste blandt andet, at der i Sydregionens 4 kommuner i 1990 var 28 fuldtidsansatte støttepersoner, som lagde beslag på ca. 1/3 af regionens samlede budget. I 1992 udgjorde støttetimerne 45% af årets budget og i 1996 75% af det samlede budget. Omregnet til fuldtidsstillinger svarede det til en stigning fra 28 personer i 1990 til 60 fuldtidsansatte i 1996. Af disse 60 personer var ca. 40 beskæftiget med hjælp til psykisk vidtgående handicappede borgere.

Da undersøgelsen blev lavet, viste en opgørelse af forbruget af støttetimer i 1997 store forskelle fra kommune til kommune. En beregning af hvor mange støttetimer en vidtgående handicappet borger modtager i gennemsnit pr. uge varierede i 1997 fra 25 til 47 timer. På det tidspunkt blev der brugt 40 årsværk alene til borgere som var handicappet af en psykisk lidelse, svarende til 1590 timer pr. uge til en samlet årlig udgift på kr. 6.6 mio. i 1997.

Én af årsagerne til at stigningen i støttetimeforbruget var så markant var at lovgrundlaget for hjælp til handicappede personer blev ændret med virkning fra 1. januar 1995. Før denne dato havde Direktoratet den praksis, at man bevilgede hjemmehjælp til vidtgående handicappede borgere på trods af, at man faktisk ikke havde hjemmel dertil jævnfør bestemmelsen i gældende lovgivning om, at handicapforordningen er sekundær i forhold til anden social lovgivning. Udgifter til hjemmehjælp burde således afholdes af kommunen med hjemmel i landstingsforordningen om hjælp fra det offentlige.

En anden årsag til stigende udgifter til støttetimer er formentlig, at direktoratet efter en periode med faste refusionssatser fra 1. februar 1998 til 31. december 2000 igen begyndte at refundere de løndele, som støttepersonen er berettiget til i henhold til gældende overenskomst og som alene vedrører de faktisk udførte arbejdstimer. Det er i praksis de løndele,

der knytter sig til funktionen som støtteperson i modsætning til de løndele, som påhviler kommunen som arbejdsgiver.

Denne refusionsadgang eksisterede ikke før 1. februar 1998 og kan derfor være en del af forklaringen på de støt stigende udgifter til støttetimer og hermed en forklaring på merforbruget på handicapområdet.

Når der i det følgende ikke er anført budgettal for de enkelte kommuner, skyldes det at regionalkontorerne ikke har lagt særskilt budget for kommunerne – men alene har afleveret årlige budgetbidrag til finansloven for hele regionen.

Der optræder dog alligevel et ikke nærmere specificeret ”budgettal” i oversigterne når der er tale om en kommune, som deltager i forsøgsordningen.

4.3 Region Syd/Øst

I 2001 blev der ydet hjælp efter handicapreglerne til 272 borgere med ophold i sydregionen. I 2002 var antallet steget til 291 borgere.

4.3.1 Forsøgskommune: Ammassalik kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Ammassalik Kommune blev forsøgskommune 1. januar 2002. Regional Syd opgør antallet af handicappede i kommunen til 31 i 2001 og til 35 i 2002.

Figur 1: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Ammassalik Kommune

Ammassalik Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	*	*	*	31	35
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	15.028	8.245	22.522	25.683	
Aflastning	37.657	15.316	32.426	10.376	
Takstb. værested+døgninst.		3.298		507.654	
Ledsagerudgifter	8.144	15.757	18.574	28.309	
Hjælpebidrag	96.173	1.816	132.671	50.240	
Taxakørsel	2.357		7.261	813	
Særligt personlig tillæg			8.606		
Støttepersoner enk.pers.bevill.	238.766				
Støttepersoner voksenpulje	423.375	813.351	1.432.183	839.470	
Støttepersonkoordinator	1.076		16.414		
Boenheder 2			940.916	2.356.671	
Tabt arb.fortj. v/pleje ihjem	98.186	17.324	37.267	111.385	
Aflastning bokollektiv/boenhed			250.603		
Forsøgsramme					3.350.000
I alt	920.762	875.107	2.899.443	3.930.601	3.350.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Der er fra 1999 til 2000 en voldsom stigning i udgifterne med mere end 300%. Det skyldes oprettelse af 2 nye beskyttede boenheder og de deraf følgende øgede udgifter til støttetimer, som dels er konteret under ”boenheder”, dels under ”støttepersoner voksenpulje”. I

2001 sker der en aktivitetsudvidelse med oprettelsen af et værested, som udløser takstbetaling med godt en ½ mio. kr.

Der er grund til at tro, at de anførte regnskabstal for 1998 og 1999 er ukorrekte. Andre kilder viser kr. 1.6 mio. for 1998 og kr. 1.9 mio. for 1999, hvilket da også har været udgangspunktet under forhandlingerne med kommunen om rammebeløb. Senere har Ammassalik kommune i december 2001 suppleret med oplysning om at det forventede ultimoforbrug skønnes at blive kr. 3.366.847. Meget tyder på at der er sket en sammenblanding af bogføringen af handicapudgifter fra Ammassalik og Nuuk kommuner.

Ammassalik kommune skønner med udgangspunkt i en forventet årsafslutning for 2001 på kr. 3.366.847, at rammen for 2002 bør være kr. 3.500.000. Regionalkontoret nedjusterer dette skøn med kr. 150.000 som følge af at etableringsudgifterne på kr. 50.000 ligger udenfor rammebeløbet. Desuden vil der kun kunne ydes et tilskud på 50% til aflønning af koordinator for støttepersoner.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år
Regionalkontoret er blevet hørt i beslutningen om at yde hjælp til 4 nye handicappede, der er kommet til i løbet af 2002. Kommunen bruger således regionalkontoret som høringspart.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Der er i perioden 1999 til 2000 sket en kraftig udgiftsforøgelse. Dette skyldes hovedsagelig oprettelse af boenheder med heraf følgende udgifter forbundet med støttepersoner.

4.3.2 Forsøgskommune: Narsaq kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Narsaq Kommune blev forsøgskommune 1. januar 2001.

Figur 2: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Narsaq Kommune

Narsaq Kommune	1998	1999	2000		2001	2002
Antal handicappede	18	18	18		17	20
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	3.664		5.680			
Aflastning	62.137				15.336	
Takstbet. AR-hjem	316.716	228.754	227.133			
Ledsagerudgifter		11.423	14.386			
Hjælpebidler	31.558	26.932	165.156			
Tabt. arb. fortj. v/pleje i hjem					72.688	
Særligt personlig tillæg	22.470	22.775	14.350			
Støttepersoner voksenpulje	1.525.477	2.353.846	807.957		6.250	
Støttepersonkoordinator		9.680				
Boenheder 2		26.289	2.008.331			
Vikardækning PI-kurser	89.880					
Bevilling i alt udenfor forsøgsramme				94.274		
Forsøgsramme				3.300.000	3.300.000	4.000.000
I alt	2.051.902	2.679.699	3.242.993	3.394.274	3.394.274	4.000.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Udgiftsudviklingen, som beskrevet i figur 2, er sammenholdt med størrelsen af den støttetimepulje, som Narsaq modtog frem til sin deltagelse i forsøgsordningen i 2001. I 1998 blev der bevilget 605 ugentlige støttetimer til 13 personer i 1999, hvor der blev oprettet 2 beskyttede boenheder. I 2000 bevilgede regionalkontoret 719 timer pr. uge til 14 personer. I 2001 blev puljen øget til 754 ugentlige støttetimer til 15 personer. Der er således god overensstemmelse mellem støttetimepulje, antallet af boenheder, tyngden af indsatsen og regnskabstal.

Det første forsøgsår 2001 blev bevilget i alt kr. 94.274 udenfor forsøgsrammen. Det drejer sig om udgifter til en døv pige, der ikke var taget højde for under forhandlingen.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år

Narsaq har ikke overholdt vilkåret om at sende nye personsager i høring hos regionalkontoret. Der er kommet 3 nye klienter til i løbet af de sidste måneder af 2002, som ikke er blevet vurderet af regionalkontoret.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

En beskyttet boenhed koster i gennemsnit omkring 1 mio. kr. om året i støttetimer baseret på 252 støttetimer pr. uge plus evt. andele af driftsudgifterne. Det svarer ganske godt til oprettelse af 2 boenheder i 1999.

4.3.3 Forsøgskommune: Qaqortoq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Qaqortoq Kommune blev forsøgskommune 1. januar 2001.

Figur 3: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Qaqortoq Kommune

Qaqortoq Kommune	1998	1999	2000	2001		2002
Antal handicappede	46	49	52	50		50
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	1.697	6.932	23.190		43.181	
Aflastning	53.780	201.225	21.899		8.064	
Takstbet. AR+SHV+værested	321.715	920.319	751.158			
Ledsagerudgifter	52.128	69.502	114.830		66.579	
Hjælpebidler	257.974	342.517	573.413		186.987	
Taxakørsel			2.991			
Særligt personlig tillæg	64.013	65.434	108.651		1.680	
Støttepersoner voksenpulje	1.668.427	2.106.090	1.989.318		2.212.612	
Støttepersonkoordinator	46.571	103.129	116.611			
Boenheder 2	2.040.537	1.867.834	2.130.855		124.639	
Vikardækning PI-kurser	285.064		2.617			
Tabt arb.fort. v/pleje i hjem	153.628		121.244		91.582	
Takstb. døgninst.			146.318		361.027	
Bevilling udover forsøgsramme				3.235.841		
Forsøgsramme				5.885.000	5.885.000	6.506.000
I alt	4.945.534	5.682.982	6.103.095	9.120.841	8.981.351	6.506.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Udgifterne til aflønning af støttepersoner er steget. Til gengæld konstaterer regionalkontoret, at støttetimepuljen har været stort set uændret i årene op til kommunens deltagelse i forsøgsordningen. I 1998 havde kommunen en puljebevilling på 908 timer ugentlig til 25 personer, hvoraf de 500 timer blev anvendt i de 2 boenheder. I 1999 var timetallet på 914 til 22 personer. I 2000 lød bevillingen på 905 timer om ugen til 25 personer.

Til første forsøgsår 2001 blev forhandlet en økonomisk ramme på kr. 5.885.000. Derudover blev i alt bevilget kr. 3.235.841, hvoraf kr. 3.096.351 blev afregnet. I beløbet indgår kr. 1.500.000 som a'conto udbetaling til regulering af støttepersonudgifter i perioden 1.2.1998 – 31.12.2000. Gennemgang af støttepersonudgifterne foretaget af Kommunernes Revision har resulteret i, at Qaqortoq kommune skal tilbageføre kr. 576.549, som de har fået udbetalt for meget i a'conto.

Kommunen ansøgte for 2002 om et rammebeløb på godt kr. 7 mio. Bevillingen for 2002 kom til at lyde på kr. 6.506.000. Regionalkontoret har modtaget ansøgning om "tillægsbevilling" på kr. 496.815 for 2002, som efter møde herom er afslået med henvisning til at udgifterne ikke var ekstraordinære.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontoret og den enkelte kommune opdelt på år

I modsætning til erfaringerne med andre forsøgskommuner, fungerer aftalen om at indhente regionalkontorets vurdering inden hjælp ydes.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Kommunen modtog i 2001 et á conto beløb på kr. 1.5 mio. indtil en iværksat revisionsundersøgelse havde afdækket situationen vedrørende udgifter til støttepersontimer. Resultatet af revisionsundersøgelsen blev at kommunen fik medhold i at have lidt et tab på 1/3 af det påståede merudgifter på knap kr. 2.7 mio., dermed skulle til direktoratet tilbageføres et beløb svarende til kr. 576.549. Som følge af at kommunen således havde fået dækning af et større tab end det reelle indregnet i rammebeløbet for 2002, foreslår regionalkontoret, at rammebeløbet for 2003 reduceres med 1/3 af det påståede tab på kr. 778.000, svarende til kr. 260.000. Det synspunkt har kommunen på forhånd erklæret sig uenig i, og har anmodet KANUKOKA om at vurdere rimeligheden af at direktoratet ikke refunderer nogle løndele. Dette spørgsmål er endnu ikke afklaret.

4.3.4 Ikke-forsøgskommune: Nuuk kommune

Beskrivelse af grundlaget for kommunens handicapbevilling

Der var indgået aftale med kommunen om at få status som forsøgskommune fra den 1.1.03. Ansøgningen blev imidlertid ikke godkendt.

Figur 4: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Nuuk kommune

Nuuk Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	96	86	*	120	128
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Merudgifter	146.588	432.215	145.279	227.968	207.831
Aflastning i AR+SHV.	339.667	671.544	112.559		
Takstbetaling døgninst.		1.221.354	1.317.846	608.281	
Takstbet. AR+SHV+værested	2.757.686	2.131.506	3.267.614	2.502.302	4.656.880
Ledsagerudgifter	360.756	407.638	138.221	279.102	382.099
Hjælpebidler	391.440	578.382	-110.496	204.220	311.126
Taxakørsel	15.843		109.185	108.751	158.823
Særligt personlig tillæg	105.465	112.528	104.295	92.945	101.963
Støttepersonpulje voksne og børn	2.668.631	9.176.439	4.377.819	4.424.614	6.781.360
Støttepersonkoordinator		123.588	111.391	179.083	276.581
Boenheder+div+Prader Wille	2.349.547	2.595.397	-210.635	4.013.887	4.847.859
Vikardækning PI-obl.kurser	218.497	111.150	23.895		
Tj.ydelser som ligge ude	2.104.089				
Tab indk. v/pleje i hjem	180.882	303.645	170.900	321.819	299.787
Aflastning i familiepleje	27.243	196.471	28.137	128.053	183.770
Aflastning bokollektiv/boenhed			116.513		
I alt	11.666.334	18.061.857	9.702.523	13.091.025	18.208.079

Beskrivelse af forskellen mellem regnskabsårene

Som tidligere fremhævet under Ammassalik kommune er der grund til at tro at regnskabs-tallet for især 1999 er ukorrekt og muligvis også rummer regnskabstal for Ammassalik kommune.

I 2001 er der 120 handicappede, der modtager hjælp efter forordningen. Tallet er i 2002 128 og der er således sket en stigning på 8 personer. Det endelige regnskabstal for 2002, viser et forbrug på kr. 18.208.079 mio. Dette tal indeholder hidtil uafregnede udgifter fra 2001 på ca. kr. 2.6 mio. Der er desuden i årets løb sket aktivitetsudvidelser på talepædagogområdet og en stigning i antal handicappede.

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Regionalkontoret har gennem de seneste 2 år haft kontakt med Nuuk kommune om deltagelse i forsøgsordningen. Kommunen har længe erklæret sig positiv overfor deltagelse, men har ønsket at afvente en planlagt omstrukturering af socialforvaltningen, som skulle føre til oprettelse af en handicapafdeling med egen afdelingschef. Det blev realiseret i slutningen af 2002. Regionalkontoret havde derfor tidligere foretaget beregninger af størrelsen af det rammebeløb, som Nuuk kommune ville være berettiget til.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Der har gennem de seneste 2 år været udvekslet synspunkter mellem kommune og regionalkontor om beregningen af forsøgsrammen og om hvorvidt kravet om et merforbrug på 5% skulle fastholdes som ”adgangsbillet” til genforhandling af rammen.

4.3.5 Ikke-forsøgskommune: Nanortalik Kommune

Figur 5: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Nanortalik kommune

Nanortalik Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	23	25	23	24	26
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Merudgifter			39.576		
Ledsagerudgifter	29.773		17.149	35.126	28.543
Hjælpebidler					3.240
Særligt pers.tillæg besk.vederl.	56.240	87.868	68.065	73.295	82.450
Støttepersoner voksenpulje	2.263.480	2.248.956	2.262.378	1.527.579	2.088.931
Boenheder 1 ULLUT		61.552		843.959	843.595
I alt	2.349.493	2.398.376	2.387.168	2.479.959	3.046.759

Beskrivelse af forskellen mellem regnskabsårene

Der er sket en stigning i antallet af handicappede. Regnskaberne er uden de store udsving. Igen kan regionalkontoret sammenholde tallene med bevillinger til støttetimepulje. I 1998 var puljen på 545 timer ugentlig til 23 personer. I 1999 en lille stigning til 556 timer til 25 personer og i 2000 var tallet 562 timer til 23 personer. I 2001 var puljen på 570 timer til 22 personer. I 2002 oprettedes en beskyttet boenhed og puljen steg til 670 timer til 23 personer.

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Regionalkontoret har hvert år siden forsøgsordningens begyndelse modtaget samme svar fra Nanortalik kommune: ”at man ikke på nuværende tidspunkt ønsker at indgå i forsøgsordningen”.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Kendes ikke.

4.3.6 Ikke-forsøgskommune: Ittoqqortoormiit Kommune

Figur 6: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Ittoqqortoormiit kommune

Ittoqqortoormiit Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	*	*	*	4	4
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Takstbetaling				151.696	
Ledsagerudgifter	21.248	6.657	10.336	73.123	67.261
Hjælpebidler	33.166	40.000		18.590	26.205
Støttepersoner voksenpulje				34.034	
(Boenhed etabl.tilskud)		25.274	89.703		
Tab arb. fortj. v/pleje i hjem	64.869	68.503		49.858	63.720
I alt	119.283	140.434	100.039	327.301	157.186

Beskrivelse af forskellen mellem regnskabsårene

De procentvis store udsving mellem de sidste 2 afsluttede regnskabsår, afspejler virkningen af, at én ekstra hjælpeforanstaltning bevilges i et så lille budget som dette. Udgiften vedrører takstbetaling for en vidtgående handicappet person med ophold på et børnehjem.

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Kommunen har ikke vist interesse i at deltage i forsøgsordningen.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Se ovenfor.

4.3.7 Ikke-forsøgskommune: Paamiut Kommune

Beskrivelse af grundlaget for kommunens handicapbevilling

Der var indgået aftale med kommunen om at få status som forsøgskommune fra den 1.1.03. Ansøgningen blev imidlertid ikke godkendt.

Figur 7: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Paamiut kommune

Paamiut Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	22	22	23	26	28
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Merudgifter			1.003		782
Aflastning				8.343	
Ledsagerudgifter	51.352	20.333	56.048	63.575	30.419
Hjælpebidrag	18.939	12.394	112.631	113.890	246.028
Taxakørsel					1.125
Særligt personlig tillæg	29.076	24.906	25.429	17.578	18.245
Støttepersoner voksenpulje	1.911.611	1.805.635	1.826.116	1.575.205	2.914.238
Boenhed etabl.tilskud					41.095
Vikardækning PI-kurser	87.629	12.117	58.189		
I alt	2.098.607	1.875.385	2.079.416	1.778.591	3.251.932

Beskrivelse af forskellen mellem regnskabsårene

Regionalkontoret støtter sig til oplysninger om støttetimepulje i undersøgelsesperioden og konstaterer god overensstemmelse. Der er sket en kraftig udgiftsstigning i 2002. I dette år blev der bevilget næsten dobbelt så mange støttetimer (800 timer/ugentlig) som normalt alene p.g.a. 2 personers ekstremt store behov for støtte.

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Paamiut kommune havde for første gang vist interesse for at deltage i forsøgsordningen med virkning fra 1. januar 2003. Kommunen og regionalkontoret havde forhandlet sig frem til at indstille et rammebeløb på kr. 3.990.118 for 2003. Beløbet tager udgangspunkt i forbrugstallet 2002 på kr. 3.251.932 plus en kommende takstbetaling for brug af værestedet "Nuilaq" og et tilskud til løn til koordinator for støttepersoner.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Regionalkontoret havde udfærdiget en standardkontrakt i lighed med den gældende for de igangværende forsøgskommuner - med henvisning til direktoratets notat om vilkår for forsøgsordningen.

4.3.8 Konklusion på kommunerne, der serviceres af region Syd/Øst

I 2002 deltog 3 af regionens 7 kommuner i forsøgsordningen. I tal betyder det, at 105 personer med vidtgående handicap befandt sig i forsøgskommunerne ud af regionens samlede tal på 291.

Der ses ikke nogen klar tendens i retning af markante forskelle i forbruget på handicapområdet afhængig af om kommunen deltager i forsøgsordningen eller ej.

Forsøgskommunerne udviser alle tre et jævnt voksende forbrug. Ingen af kommunerne har brugt mindre end den forhandlede budgetramme tillod. Tværtimod har alle haft et merforbrug. Det ligger ikke klart om den tendens skyldes kommunernes problemer med at styre økonomien. Merforbruget kan ikke tilskrives et voksende antal handicappede. En årsag til merforbruget kan være, at der bruges støttetimer til andre borgere end vidtgående handicappede personer i forordningens snævre forstand, hvilket kan ske når regionalkontoret ikke høres. En anden forklaring kan være, at merforbruget skyldes, at kommunen ikke selv afholder udgifter, der fremkommer i forbindelse med arbejdsgivernes tilrettelæggelse af støttepersonernes arbejde, hvilket vil sige diverse tillæg. Der er ikke alle steder forståelse for, at handicapudgifter skal bæres af såvel kommune som Hjemmestyre. Det ser i alt fald ud til, at den gennemsnitlige omkostning pr. støttetime varierer stærkt.

Når alle forsøgskommuner forsøger at forhandle sig frem til et større rammebeløb, kan det hænge sammen med de vanskeligheder alle kommuner har haft ved at forhandle en ”til-lægsbevilling” igennem p.g.a. merudgifter på området. Ingen af regionens forsøgskommuner har opnået ekstrabevilling i genforhandlingssituationen, når rammen er overskredet med mere end 5 %. Så forsøger kommunerne i stedet at gardere sig mod tab ved at kræve udvidelse af rammen.

4.4 Region Nord

I region nord er der 10 kommuner her af deltager 7 af regionens kommuner i forsøgsudlægningen. I 2001 blev der ydet hjælp efter handicapreglerne til 369 borgere. I 2002 var antallet steget til 444 borgere.

4.4.1 Forsøgskommune: Ilulissat Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Ilulissat Kommune blev forsøgskommune som den første sammen med Aasiaat Kommune i januar 2000. Kommunen påpeger i spørgeskemaundersøgelsen, at decentralisering af kompetencen kommer kommunen og kommunens borgere til gode, men påpeger ligeledes, at der for nuværende er en del usikkerhed hvad angår den økonomiske ramme.

I 1999 opgøres antallet af handicappede i Ilulissat kommune til 48, heraf 34 med bevilling, hvor der rent faktisk også foretages refusioner. Som et billede på den udvikling der har været i antallet af handicappede i Ilulissat kommune var der pr. 1/7-2002 registreret 77 handicappede, mens der medio januar 2003 var 81 handicapregistrerede i kommunen. Der er således difference på det antal handicappede, som er registreret under forordningen, og det antal handicappede som kommunen hjemtager refusioner til.

Figur 8: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Ilulissat kommune

Ilulissat Kommune	1998	1999	2000		2001		2002
Antal handicappede	35	34	*		77		81
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	21.797	17.843		240		625	
Aflastning	30.497	10.640					
Takstbetaling	881.015	650.229		24.495		2.248.403	
Kurser	157.831	126.676		510.537		470.930	
Ledsagerudgifter	133.636	134.203		14.322		108.678	
Hjælpebidrag	77.790	121.865				15.952	
Taxakørsel				-10.240			
Særligt personlig tillæg	80.828	67.480		9.635		10.000	
Støttepersoner	1.464.538	477.511					
Støttepersonkoordinator	40.339	16.474					
Boenheder	2.067.807	2.663.109					
*		116.352		-20.798			
Bevilling i alt udenfor forsøgsramme			528.191		2.854.588		
Forsøgsramme			4.000.000	4.000.000	5.957.000	5.957.000	6.057.000
I alt	4.956.078	4.402.382	4.528.191	4.528.191	8.811.588	8.811.588	6.057.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Regnskabstallene for 1998 opgøres til kr. 4.956.078 og for 1999 til kr. 4.402.382. Ilulissat startede forsøgsordningen i 2000 med en bevillingsramme på kr. 4 mio. Bevillingsrammen var således lavere end det seneste regnskabstal for 1999. Denne blev i 2001 forhøjet til kr. 5.957.000 på baggrund af en genforhandling af bevillingsrammen. Det fremgår af genforhandlingen, at kommunen i første omgang søgte om kr. 6.834.000, men efter forhandling med regional Nord blev der enighed om, at forsøgsrammen sættes til kr. 5.957.000. I forbindelse med genforhandlingen påpeger Ilulissat kommune, at "Vores budget er for 2001 steget med kr. 1.957.000 i forhold til de midler vi har til rådighed for i år, og det er på områderne takstbetaling, alderdomshjem/plejehjem er steget med 3 beboere i alt kr. 940.000; oprettelse af et nyt bokollektiv kr. 163.000 + etableringsudgifter, oprettelse af værestedet kr. 231.000 samt tilgang af nye klienter, som har behov for støttetimer, hjælpebidrag, særligt personlig tillæg m.m."

I 2002 opgøres bevillingsrammen til kr. 6.057.000 ifølge Forslag til Landstingsfinanslov 2003.

Ilulissat kommune har fra 2000 og frem brugt flere og flere midler på området. Regional-kontoret opgiver ikke budgettet for Ilulissat. Forklaringen på det stigende budget fremgår derfor kun i forbindelse med det foreliggende materiale vedrørende genforhandlingen 2000/2001. I forbindelse med forhandling af forsøgsramme for 2002, fremsender Ilulissat begrundelse til regionalkontoret for deres ønskede ændring af forsøgsrammen. Ilulissat kommune påpeger i denne ansøgning, at der er kommet / kommer en tilgang af 6 nye navngivne klienter, og at udgifterne til støttepersoner til disse vil være 95 ugentlige støttetimer. Der er ligeledes en udvidelse på 220 timer til særligt personligt tillæg – arbejdsdu-sør. Denne udvidelse er også begrundet i en tilgang af nye klienter – i alt 11 nytilkomne personer, der modtager støttetimer. Ilulissat kommune har endvidere på dette tidspunkt fået ansat en støttepersonskoordinator, hvor der indregnes dækning af 50 % af lønudgifterne fra forsøgsrammen. Der er endvidere indregnet en forholdsvis stor ændring af antallet af støt-tetimer til boenhederne i kommunen. Der er således en stigning på 252 timer ugentligt til boenhederne, hvilket primært begrundes med, at et bokollektiv har ændret status til boen-hed på grund af behov for døgndækning til beboerne.

De nye klienter der er kommet fra 2001 til år 2002, beskriver Ilulissat kommune som yngre og meget plejekrævende. Det fremgår da også af det materiale, der er regionalkontoret i hænde, at det primært drejer sig om yngre personer, der er ramt af hjerneskader.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år

Ilulissat kommune fremsender langt fra alle nye handicappede, der omfattes af forordnin-gen til høring ved regionalkontoret, hvorfor regionalkontoret ikke opnår et ajourført kend-skab til udviklingen indenfor handicapområdet i Ilulissat kommune. Et konkret kendskab til de enkelte klienter vil således kræve, at kommunen indberetter alle nye handicappede, der omfattes af forordningen, og en kontrol af dette vil kræve yderlige midler.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Regionalkontor nord har i forbindelse med genforhandlingerne gennem årene drøftet ud-viklingen indenfor handicapområdet i Ilulissat kommune. Der sker en udvikling i retning af flere handicappede, samt en glidning hen i mod mere tidssvarende tilbud for de enkelte klienter.

4.4.2 Forsøgskommune: Aasiaat Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Aasiaat Kommune har sammen med Ilulissat Kommune deltaget i forsøgsudlægningen fra år 2000. Aasiaat Kommune har udviklet Aasiaat Modellen, der er tilbudt samtlige forsøgs-kommuner som økonomistyringsredskab. Kommunen anfører i deres evaluering, at for-søgsudlægningen har medført en øget politisk ansvarsbevidsthed overfor handicappede, og at kommunen på den baggrund er i gang med at lave en handicappolitik.

Der er i Aasiaat kommune en stor forskel på det antal handicappede, som er registreret under forordningen, og det antal handicappede som kommunen hjemtager refusioner til. I forbindelse med dette, vil det i Aasiaat kommune være vanskeligt, at foretage en umiddel-

bar sammenligning mellem de tal regionalkontoret har opført for årene frem til og med 1999 og årene efter. Tallene på antallet af handicappede er i årene frem til udlægningen opgjort på baggrund af det antal handicappede, der faktisk er hjemtaget refusioner på og tallene efter udlægningen er opgjort på baggrund af antallet af handicappede omfattet af forordningen ifølge kommunens oplysninger.

Udviklingen i antallet af handicappede, skyldes delvist, at Aasiaat modtager ”udenbys” klienter fra øvrige kommuner i nordregionen, blandt andet på grund af, at GU er beliggende i byen. Der synes også at foregå en vis form for tilflytning af handicappede til byen, hvilket af nogle begrundes med, at handicappede har bedre forhold i Aasiaat samt den tidligere historiske tilknytning fra Kangaatsiaq kommune.

Figur 9: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Aasiaat kommune

Aasiaat Kommune	1998	1999	2000		2001		2002	
Antal handicappede	45	43	58		66		72	
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling	Afregnet
Merudgifter	582.058	34.488		52.029		35.796		
Takstbetaling	891.576	889.140						444.570
Kurser	114.876			6.989				
Ledsagerudgifter	15.685	23.918		23.674		59.256		
Hjælpebidler	17.450	114.481		7.431		931		
Særligt personlig tillæg	188.212	195.647		5.580		7.790		
Støttepersoner	1.062.750	1.380.631		181.925		546.754		
Boenheder	1.053.936	1.012.014		213.028				
*				-145.246				
Bevilling udenfor forsøgsramme			345.410		650.527		444.570	
Forsøgsramme			4.000.000	4.000.000	4.679.000	4.679.000	5.580.000	5.580.000
I alt	3.926.543	3.650.319	4.345.410	4.345.410	5.329.527	5.329.527	6.024.570	6.024.570

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Regnskaberne for 1998 og 1999 er gennemsnitlig på kr. 3.788.431. Ifølge materialet var regnskabet for 1997 kr. 3.359.838. Det fremgår ikke fra regionalkontoret, hvilken forsøgsbevilling Aasiaat Kommune modtog ved forsøgets start i 2000. Det fremgår, at der i 1996 var et forbrug på handicapområdet på kr. 3.092.613 incl. drift af en beskyttet boenhed i tidsrummet 1/7-96 – 31/12-1996. I 1997 var der afgivet bevillinger på kr. 4.012.848, hvoraf der endeligt blev afregnet kr. 3.359.838, hvilket vil sige at der i 1997, var et mindreforbrug på ca. kr. 653.000 i forhold til de bevillinger der blev afgivet til kommunen. I 1998 var der en samlet afregning til kommunen på kr. 4.152.693.

Et gennemsnit af bevillingerne i perioden 1997 til 1999 udgør et beløb på kr. 3.909.691 årligt. I samme periode har fundet refusioner sted, der gennemsnitligt udgør kr. 3.535.040 årligt. I forbindelse med overtagelse af kompetencen anbefaler regionalkontor nord, at den samlede ramme kommer til at udgøre kr. 4 mio. årligt da dette ville svare til bevillingsniveauet, såfremt regionalkontoret skulle beholde bevillingskompetencen på området. Der afsættes derfor en samlet ramme på kr. 4 mio. i år 2000. Rammen for 2001 blev sat til kr. 4.679.000.

Der er i år 2000 bevilget kr. 345.410 og kr. 650.527 i år 2001 udover rammen. Ansøgninger der har baggrund i en tilgang af nye klienter i forhold til de på forhandlingstidspunktet kendte klienter i kommunen. Der er således foretaget en bevilling fra regionalkontoret, der i årene 2000 og 2001 har kompenseret for nye og uforudsete udgifter. Beløbet omkring år 2001 vedrører en klient der midlertidigt blev anbragt i Aasiaat kommune, grundet mangel på andre egnede opholdssteder i Grønland

Denne sammenblanding af udlægning og bevilling fra regionalkontoret er ensbetydende med, at udlægningen de første år kun har været delvis, forstået således at der ikke har været et kraftigt økonomisk incitament for den enkelte kommune til at finde plads indenfor den aftalte ramme.

I forhold til regnskabet for 2002, fremhæver Aasiaat kommune, at mindreforbruget i forhold til det beløb der er afsat under udlægningen kommer på baggrund af at en klient er flyttet til en anden by. Der er i forbindelse med denne flytning udlignet ca. kr. 500.000 til den nye bopælskommune. Det fremgår dog ikke af det regnskab, der er modtaget i regionalkontoret, hvorfor der er ved at blive lavet en undersøgelse af regnskabet i kommunen for 2002.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år
Kommunen bruger regionalkontoret og sender ifølge deres egne udsagn – indhentet i forbindelse med evalueringen – ansøgningerne til orientering i Regional Nord. Regionalkontor nord har dog ved flere lejligheder observeret, at der ikke sker en høring ved regionalkontoret, når kommunen sagsbehandler nye ansøgninger.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Der er i perioden 2000 til 2002 sket en udgiftsforøgelse. Ved genforhandlingen i 2001 begrundes udvidelsen af forsøgsrammen på kr. 680.000 med tilgang af 10 nye vidtgående handicappede. Kommunen søger i forbindelse med genforhandlingen om en beløbsramme for 2001 på kr. 5.349.900 men får faktisk bevilget kr. 4.580.000, da der er enighed om at udsætte oprettelsen af det beskyttede værksted samt flytning af dette. Kommunen får på den baggrund den forsøgsramme, der er indstillet minus omkostninger ved beskyttet værksted.

Kommunen skriver i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen, at de kopiorienterer regionalkontoret om ansøgninger og formodentlig om bevillinger. Ved genforhandlingen finder regionalkontoret kommunens brug af handicapmidler acceptabel.

4.4.3 Forsøgskommune: Uumannaq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Uumannaq Kommune blev forsøgskommune i 2001. Regionalkontoret har under deres tjenestebesøg drøftet forsøgsudlægningen og gennemgået samtlige handicapsager. Kommunen oplyser tallet i forbindelse med evaluering, hvor der er 30 handicappede med bevilling og 8 der ikke er registreret/ uden bevilling.

Figur 10: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Uummannaq kommune

Uummannaq Kommune	1998	1999	2000	2001		2002
Antal handicappede	30	31	28	34		38
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	191.731	31.387	52.659			
Aflastning	12.276	37.852	44.645			
Takstbetaling	1.165.083	633.150	913.608			
Kurser	42.760	10.190	3.165		35.739	
Ledsagerudgifter	25.413	12.558	100.087		28.657	
Hjælpebidler	124.676	31.064	177.361			
Taxakørsel			4.559			
Særligt personlig tillæg	102.103	68.535	119.640			
Støttestøtpersoner	769.460	1.050.202	1.206.545			
Støttestøtpersonkoordinator						
(antal) boenheder	227.254	863.164	1.449.694			
*		65.793				
Bevilling udenfor forsøgsramme				64.396		
Forsøgsramme				4.700.000	4.700.000	4.950.000
I alt	2.660.756	2.803.895	4.071.963	4.764.396	4.764.396	4.950.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Den gennemsnitlige refusion fra Regionalkontoret for årene 1997 til 1999 opgøres mellem Uummannaq Kommune og Regionalkontor Nord til kr. 2.773.581. Regionalkontoret skriver endvidere til indgåelsen af kontrakten: ”Regionalkontoret er enig med Uummannaq kommune i, at de nuværende handicapudgifter ikke kan afholdes indenfor det gennemsnitlige beløb, og indstiller derfor, at forsøgsrammen som ansøgt af kommunen bliver på kr. 4.7 mio. Fravigelsen af det gennemsnitlige beløb begrundes med en stor tilgang af handicappede – heraf flere svært handicappede børn. Der er endvidere i år 2000 oprettet boenhed til 3 personer. Den samlede bevilling for år 2000 på kr. 4.398.280 danner derfor udgangspunktet for det søgte beløb.² Rokering af beløbet på kr. 4.700.000, godkendes i Landsstyret.

Uummannaq kommune har indsendt regnskabsmæssige oplysninger for 2002, og det fremgår af disse, at kommunen i år 2002 har haft et merforbrug på området på kr. 548.000. Ansøgning om dækning af udgifterne til dette merforbrug er modtaget i regionalkontoret og er derfor ikke blevet drøftet grundigere med kommunen. Af det modtagne materiale fremgår det dog, at det specielt er udgifterne til støttestøtpersoner, der har forårsaget denne overskridelse af det kommunale budget. Det fremgår endvidere, at kommunen har afholdt udgifter til overtidsbetaling mv. under deres handicapkonto. Samlet set er der afregnet omkring kr. 250.000 i overtidsbetaling på området. Dette forhold vil efterfølgende blive drøftet med kommunen, og på baggrund af det materiale regionalkontoret har modtaget, tyder det på at der også i Uummannaq kommune er problemer omkring styringen af udgifterne på handicapområdet.

²Regnskaberne for 1998, 1999 og 2000 er gennemsnitlig på kr. 3.178.871,30 baseret på ”Udgiftsudvikling 1998-2002 på handicapforsorg i Grønland”, talmateriale indhentet i forbindelse med denne evaluering.

Konteringerne der er modtaget fra kommunen er ikke opgjort således, at det er muligt at skelne mellem udgifter afholdt til bofællesskaber og udgifter afholdt til ”hjemmeboende” handicappede.

Der er i år 2001 bevilget kr. 64.396 udover rammen. Ansøgninger der har baggrund i en tilgang af nye klienter i forhold til de på forhandlingstidspunktet kendte klienter i kommunen. Der er således foretaget en bevilling fra regionalkontoret, der i år 2001 har kompenseret for nye og uforudsete udgifter.

Denne sammenblanding af udlægning og bevilling fra regionalkontoret er ensbetydende med, at udlægningen de første år, kun har været delvis, forstået således at der ikke har været et kraftigt økonomisk incitament for den enkelte kommune til at finde plads indenfor den aftalte ramme.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år
Uummannaq kommune sikrer ikke i alle tilfælde, at der bliver foretaget en høring ved regionalkontoret, inden en ny klient omfattes af forordningen. Regionalkontoret har således i flere tilfælde konstateret, at personer i kommunen er omfattet af forordningen uden at der har været foretaget en høring ved regionalkontoret.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Der er sket en kraftig udgiftsforøgelse på området efter kommunens deltagelse i forsøgsudlægningen.

Også i Uummannaq kommune ser det ud til, at specielt udgifterne på støttepersonområdet er meget vanskeligt styrbart. Det synes også her som om, at der i nogle tilfælde mangler en vurdering af, den indsats der bliver foretaget i kommunen, ligesom det fra regionalkontorets side vurderes at være vanskeligt for kommunen at styre udgifterne på området.

4.4.4 Forsøgskommune: Qeqertarsuaq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Kommunen deltager i forsøgsudlægningen fra januar 2001.

Figur 11: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Qeqertarsuaq kommune

Qeqertarsuaq Kommune	1998	1999	2000	2001		2002	
Antal handicappede	10	13	13	18		24	
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling	Afregnet
Merudgifter	164.106	26.701	14.882				
Aflastning	2.634	7.668	7.929				
Takstbetaling		56.700	31.871				
Kurser	36.871	2.000	4.326				
Ledsagerudgifter		25.225	25.848				
Hjælpemidler	20.460	33.102	26.307		593		
Taxakørsel			1.871				
Særligt personlig tillæg	34.652	47.199	27.450				
Støttepersoner	418.946	506.529	356.762		36.673		
Støttepersonkoordinator	15.940	25.562	42.651				
Boenheder	945.399	823.408	796.544				
*	-32.448	1.517	13.551				
Bevilling udenfor forsøgsramme				37.266		744.000	744.000
Forsøgsramme				1.921.000	1.921.000	1.921.000	1.921.000
I alt	1.606.560	1.555.611	1.349.992	1.958.266	1.958.266	2.665.000	2.665.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Gennemsnittet for regnskabsårene 1998 til 2000 er på kr. 1.504.054. Qeqertarsuaq kommunes bevillingsramme er i 2001 på kr. 1.921.000. Bevillingsrammen er i 2002 på kr. 2.665.000. Denne rammeudvidelse var ikke med i rokeringsrunde august 2002 og er derfor først efterfølgende blevet bevilget. Kommunen har ikke haft merforbrug i 2002.

Der er i år 2001 bevilget kr. 37.266 udover rammen. Ansøgninger der har baggrund i en tilgang af nye klienter i forhold til de på forhandlingstidspunktet kendte klienter i kommunen. Der er således foretaget en bevilling fra regionalkontoret, der i år 2001 har kompenseret for nye og uforudsete udgifter.

Denne sammenblanding af udlægning og bevilling fra regionalkontoret er ensbetydende med, at udlægningen de første år, kun har været delvis, forstået således at der ikke har været et kraftigt økonomisk incitament for den enkelte kommune til at finde plads indenfor den aftalte ramme.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år

Qeqertarsuaq kommune benytter stort set altid regionalkontoret som sparringspartner ved nyomfattelser af forordningen. Kommunen er god til at foretage høring ved regionalkontoret, og der har været eksempler på, at kommunen har ”anket” afgørelsen omkring regionalkontorets udtalelse og høringssvar.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Budgettet figurer ikke i oplysningerne fra regionalkontoret. Kommunen sikrer generelt en god overensstemmelse mellem de midler, der er udlagt til kommunen og det faktiske forbrug på handicapområdet.

Der er fra regionalkontorets side ikke set eksempler på, at der afholdes udgifter uden hjemmel i gældende lovgivning, og kommunen er normalt påpasselig med at udarbejde

beskrivelser og handlingsplaner, der sikrer en målrettet indsats overfor den enkelte handicappede i kommunen.

Regionalkontoret har ved de tjenesterejser, der har været afholdt ikke set oplysninger på en mangelfuld indsats i kommunen, om end den kommunale forvaltning også er tynget af mangel på personale, og specielt på støttepersonområdet kniber det med at få ansat tilstrækkeligt kvalificerede medarbejdere i det omfang som kommunen har brug for.

4.4.5 Forsøgskommune: Qasigianngut Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgslægningen

Qasigianngut Kommune blev forsøgskommune i januar 2001.

Figur 12: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Qasigianngut kommune

Qasigianngut Kommune	1998	1999	2000	2001		2002
Antal handicappede	26	26	22	23		25
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	200.992	86.772	132.060			
Aflastning	3.422	19.218				
Takstbetaling	335.369	265.930				
Kurser	88.039	37.704	49.343			
Ledsagerudgifter	112.626	126.994	58.068		863	
Hjælpebidrag	172.202	86.108	116.953		124.572	
Taxakørsel			1.843			
Særligt personlig tillæg	46.942	104.445	52.813			
Støttepersoner	1.300.465	1.325.750	1.074.565		18.096	
Støttepersonkoordinator	13.944	87.608	96.191			
Boenheder	2.142.881	2.243.951	2.563.898		1.760	
Bevilling udenfor forsøgsramme				145.291		
Forsøgsramme				4.256.000	4.256.000	4.582.000
I alt	4.416.882	4.384.480	4.145.734	4.401.291	4.401.291	4.582.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Qasigianngut kommune bevilges en forsøgsvis ramme på kr. 4.256.000 i 2001. Beløbet er beregnet med udgangspunkt i de seneste 3 års refusioner fra Regionalkontoret, idet der mellem kommunen og regionalkontoret var enighed om, at udgiftsniveauet i Qasigianngut kommune er meget stabilt. I 2002 ansøger Qasigianngut Kommune om en genforhandling af en forsøgsramme på kr. 5.156.213. Kommunen argumenterer blandt andet forhøjelsen med 4 navngivne personer. Efter drøftelser med kommunen indstiller regionalkontoret, at forsøgsrammen hæves til kr. 4.582.000. I Forslag til finanslov for 2002 opgøres budgettet til kr. 4.256.000. Der foretages efterfølgende rokering af kr. 326.000, således at den samlede ramme udgør kr. 4.582.000. Qasigianngut kommune har i skrivende stund ikke indsendt endeligt regnskab for handicapområdet for år 2002, men har i deres ansøgning omkring forsøgsramme for 2003 ikke ønsket yderligere tilførsel af midler på området.

Der er i år 2001 bevilget kr. 145.291 udover rammen. Denne bevilling drejer sig hovedsageligt om hjælpemidler til en klient med muskelsvind.

Qasigiannguut kommune har et stabilt tal for antallet af handicappede i kommunen, og kommunen har en rimelig god styring på området, ligesom der efter regionalkontorets opfattelse generelt udføres et målrettet og godt stykke arbejde på handicapområdet.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år
Kommunen foretager oftest høring, hvis nye klienter påtænkes omfattet af forordningen, ligesom specielt regionalkontorets fysioterapeut har været brugt som konsulent / sparringspartner for kommunen specielt på områder som hjælpemidler og boligindretning.

Kommunen har ikke besvaret spørgeskemaet til brug for afdækning af den mere indholdsmæssige side af forsøgsudlægningen. Kommunen har tidligere overfor regionalkontoret begrundet denne manglende tilbagemelding med mangelen på en socialchef i kommunen. Der er efterfølgende ansat en socialchef og efterfølgende mundtligt foretaget en evaluering mellem regionalkontoret og kommunens medarbejdere. Den kommunale forvaltning udtaler, at man er glad for deltagelsen i forsøgsordningen og at man fra forvaltningens side er af den opfattelse, at den egentlige sagsbehandling fra henvendelse til afgørelse er blevet kortere, ligesom der er større mulighed for lokalt at prioritere indsatsen på handicapområdet.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Regnskabet for 1998 til 2000 er stabilt. I 2002 søges der om udvidelse af rammen. Generelt anses udviklingen i kommunen for at være stabil og med en god lokal vurdering af de enkelte sager, ligesom der findes en fornuftig økonomistyring på området.

4.4.6 Forsøgskommune: Maniitsoq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Maniitsoq Kommune blev forsøgskommune i januar 2002.

Figur 13: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Maniitsoq kommune

Maniitsoq Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	*	*	*	68	115
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling
Merudgifter	111.023		17.324	100.902	
Aflastning				78.439	
Takstbetaling	909.701	422.769	1.169.737	1.038.044	
Kurser	218.275	150	106.119	11.865	
Ledsagerudgifter	89.506	61.817	57.411	147.947	
Hjælpemidler	124.161	187.202	581.367	245.070	
Taxakørsel				14.052	
Særligt personlig tillæg	731.054		1.685.324	55.090	
Støttepersoner	2.263.910		3.674.522	2.461.281	
Støttepersonkoordinator				18.449	
Boenheder	2.620.677	1.914.212	4.040.438	5.822.170	
5310	607.870			437.000	
Forsøgsramme					10.655.000
I alt	7.676.177	2.586.150	11.332.242	10.430.309	10.655.000

Udviklingen i antal handicappede i Maniitsoq kommune er ikke oplyst i årene frem til 2000. Kommunens regnskaber viser store udsving i regnskabstallene. For regnskabsåret 1999 mangler eksempelvis udgifterne forbundet med støttepersoner og støttepersonkoordinator.

Omkring beløbene i Figur 13 er det til særligt personlige tillæg ikke muligt at fremdrage de nøjagtige oplysninger omkring kommunens forbrug af beskæftigelsesvederlag. Udgifterne til beskæftigelsesvederlag i Maniitsoq kommune i årene frem til 2000, må derfor antages at indeholde udgifter, der ikke kun vedrører udgifter til beskæftigelsesvederlag.

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Regionalkontor Nord har beregnet den gennemsnitlige refusion fra Maniitsoq kommune i årene 1998 til 2000 på ca. kr. 7.6 mio. til dækning af udgifter til vidtgående handicappede. Forbruget i 2001 udgør kr. 10.655.000. Dette beløb forhandles til overførsel til kommunen for år 2002. Forklaringen på denne afvigelse fra et gennemsnit baseret på de seneste 3 års regnskaber synes at relatere sig til regnskabsåret 2001, hvorom det i følgebrevet til kontrakten lyder: "Regionalkontor Nord har drøftet samtlige handicapsager med Maniitsoq Kommune under deres studiebesøg her samt forhandlede rammen i oktober måned 2001. Ovennævnte beløb er beregnet på baggrund af og sammenholdt med bevillingerne for indværende år." Det fremgår derfor ikke af følgebrevet til kontrakten mellem Maniitsoq Kommune og Regionalkontor Nord hvad den konkrete grund til at tage udgangspunkt i 2001 forbruget er. Dette fremgår heller ikke af kontrakten, men fremgår delvist af det dagældende notat omkring vilkår for udlægning af kompetencen til de enkelte kommuner, da det her fremgår at der i opgørelsen af den enkelte kommunes udgifter, skal tages særligt hensyn til det seneste års refusioner. I den aftalte ramme til Maniitsoq kommune indgår endvidere kr. 437.000 til bofællesskabet "Naapiffik", der i tidligere år var blevet afregnet som en "enkeltstående" bevilling fra regionalkontorets side.

Samlet set havde Maniitsoq kommune et budget på handicapområdet i år 2002 på ca. kr. 10.6 mio., men har haft et overforbrug på ca. kr. 2.2 mio., altså et samlet forbrug på området på godt kr.12.8 mio.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år

Det fremgår af spørgeskemaet fra kommunen at denne: "Mangler konsulentbistand m.h.t det faglige – individuelle sager og generelt omkring handicapområdet". Maniitsoq kommune anfører, at der på grund af udskiftning af personalet løbende er behov for opkvalificering af sagsbehandlerne indenfor handicapområdet. Dette behov findes at være et gennemgående træk i mange kommuner, og hænger til dels sammen med de vanskeligheder den enkelte kommune har med at tiltrække og fastholde uddannet personale indenfor det sociale område.

Omkring Maniitsoq's økonomistyring blev der i forbindelse med indgåelse af aftalen med kommunen, udarbejdet en bevilling til regnskabsmæssig "oplæring" af en medarbejder fra Aasiaat kommune. Maniitsoq kommune har ikke udnyttet denne bevilling, og har således fravalgt muligheden for "konsulenthjælp" på økonomistyringsområdet.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Der er i perioden 1998 til 2001 tale om meget svingende udgifter. Baseret på regnskabstallene for kommunen er der således udbetalt kr. 2.586.150 i 1999. Det fremgår ikke af Familiedirektoratets materiale hvorfor udgifterne svinger i et sådan omfang. Der er ligeledes ingen opgivelser på antallet af handicappede i kommunen. Familiedirektoratet har dog en opgørelse fra 1.1.2000 hvor antallet af handicappede opgøres til 108.

Det er ikke muligt, at opdele forbrug i kommunen på boenheder eller ”ordinær” handicapforsorg på baggrund af de regnskabsmæssige oplysninger der er modtaget fra Maniitsoq kommune.

Bliver pengene brugt som I havde forestillet Jer?

Regionalkontoret har foretaget en evaluering af kommunens forbrug på området i år 2002. Af denne undersøgelse fremgår det, at forbruget i kommunen ikke bliver styret, og at udgifterne til specielt støttetimer ikke har været i overensstemmelse med den praksis regionalkontoret benyttede, da handicapområdet endnu ikke var udlagt. Generelt vurderes det, at forbruget på handicapområdet i Maniitsoq kommune ikke evalueres internt ligesom der ikke foretages løbende vurderinger af den indsats, der ydes i forhold til den enkelte handicappede i kommunen.

4.4.7 Forsøgskommune: Upernavik Kommune

Beskrivelse af grundlaget for deltagelsen i forsøgsudlægningen

Upernavik Kommune deltager i forsøgsudlægningen fra 2002.

Figur 14: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Upernavik kommune

Upernavik Kommune	1998	1999	2000	2001	2002	
Antal handicappede	20	17	15	11	19	
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Bevilling	Regnskab
Merudgifter	83.777	36.453	69.261			
Takstbetaling	182.211	180.999	311.041	304.000		
Kurser	18.720		6.798			
Ledsagerudgifter	110.796	50.147	6.500	11.745		
Hjælpebidler	188.801	17.000		40.358		
Taxakørsel				968		
Særligt personlig tillæg	5.350	2.630	1.955	7.970		
Støttepersoner	620.126	511.883	345.303	99.928		
Boenheder		338.754		744.013		
Forsøgsramme					1.400.000	
I alt	1.209.781	1.137.866	740.858	1.208.982	1.400.000	3.900.000

Beskrivelse af forskellen mellem budget og regnskab

Den økonomiske ramme for 2002 bliver kr. 1.400.000. Denne bevilling hviler på at der oprettes en boenhed til 2 eller 3 beboere. Desuden figurerer en klient, der påtænkes overført fra anden kommune. Ved overflytning skal rammen udvides yderligere. Upernavik kommune har i kalenderåret 2002, haft et ikke ubetydeligt merforbrug på handicapområdet, og har fremsendt ansøgning til regionalkontoret om merbevilling på området.

Upernavik kommune har i løbet af året ”hjemtaget” en meget tung klient, der har haft ophold i en anden kommune, og hjemtagelsen af denne klient, har medført betydelige udgifter til kommunen, og vil begrunde en øget forsøgsramme for 2003. Alene udgiften til denne ene klient skønnes at udgøre ca. kr. 1.4 mio. i år 2003.

Kommunen har stærkt stigende udgifter til specielt støttepersoner, og det fremgår af de oplysninger regionalkontoret er i besiddelse af, at man fra kommunal side har manglet styringsredskaber til den økonomistyring, der skal finde sted. Ligesom man på grund af den generelle personalesituation i kommunen, har svært ved at udarbejde tilstrækkeligt kvalificerede handlingsplaner, specielt for psykiatriske klienter.

Upernavik kommune har i udpræget grad haft svært ved at rekruttere og fastholde det nødvendige antal støttepersoner på handicapområdet, ligesom kommunen gennem en lang periode har manglet ansatte på ledelsesmæssige poster i socialforvaltningen.

Beskrivelse af høring mellem regionalkontorerne og den enkelte kommune opdelt på år

I kommunens besvarelse af spørgeskemaundersøgelsen påpeges det, at de tværfaglige møder i kommunen tildeler antal støttepersoner, hvorefter ”dette stadfæstes ud fra kommunikation med Region Nord”. Upernavik kommune har gennem de seneste år haft besøg af regionalkontoret gentagne gange, og Upernavik kommune bruger flittigt regionalkontoret som sparringspartner i handicapsagerne, ligesom kommunen oftest foretager høring ved regionalkontoret, såfremt en ny klient påtænkes omfattet af forordningen.

Der er dog efter regionalkontorets opfattelse en del borgere i Upernavik kommunes bygder, som ikke opnår den hjælp de med rette kunne forvente, ligesom der er handicappede i bygderne, der ikke søges omfattet af forordningen.

Vurdering af regnskab med bemærkninger

Det endelige regnskab for 2002 er endnu ikke modtaget i regionalkontoret, men der er væsentlige merudgifter til støttepersoner, hvilket er den langt overvejende del af de udgifter Upernavik kommune afholder under handicapforsorgsudgifter.

De oplysninger regionalkontoret er i besiddelse af viser også, at man fra kommunens side har svært ved at sikre en overordnet sammenhæng mellem det kommunale budget og de bevillinger, der rent faktisk også udstedes i kommunen.

I forsøgsrammen for 2002 var der indeholdt midler til oprettelse af en boenhed, der efter kommunens tidligere oplysninger skulle have været ibrugtaget i år 2002. På grund af forskellige forhold i kommunen, er denne boenhed endnu ikke færdiggjort. Upernavik kommune forventer pt. at boenheden er klar omkring den 1/5-2003. Da der i den tidligere forsøgsramme var afsat midler til denne uden at boenheden blev færdiggjort, vil det i forbindelse med forhandling af forsøgsrammen for 2003, betyde at der vil være overførte midler, eller at der eventuelt vil skulle bruges midler af de der var afsat til boenhed til andre formål

under handicapforsorgen i Upernavik. Altså at tilskuddet til boenheden må dække nogle af de merudgifter kommunen har haft på andre områder under forordningen.

Generelt vurderes det fra regionalkontorets side, at Upernavik kommune burde have været bedre forberedt på overtagelsen af området, ligesom en mere stabil ledelse i den lokale forvaltning, ville have haft mulighed for at udarbejde fornuftige kursusplaner for de lokalt ansatte inden kommunen overtog området.

4.4.8 Ikke-forsøgskommune: Kangaatsiaq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for kommunens handicapbevilling

Kangaatsiaq kommune deltager ikke i forsøgsudlægningen. Faldet i antallet af handicappede i kommunen skyldes primært fraflytning til andre kommuner og her specielt til Aasiaat kommune. Der var indgået aftale med kommunen om at få status som forsøgskommune fra den 01.01.03. Ansøgningen blev imidlertid ikke godkendt.

Figur 15: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Kangaatsiaq kommune

Kangaatsiaq Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	13	17	13	13	14
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Merudgifter	2.949	475	2.160		2.370
Aflastning	1.136	46.311	26.412		
Takstbetaling			2.700		
Kurser	43.844	4.696	10.793		
Ledsagerudgifter	7.807	7.392	16.252	62.856	
Hjælpebidler	2.625				
Taxakørsel			1.967	530	
Særligt personlig tillæg	151.381	56.286	58.214	53.872	53.642
Støttepersoner	503.690	945.382	1.022.672	1.080.782	1.158.388
I alt	713.432	1.060.542	1.141.170	1.198.040	1.214.400

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Kangaatsiaq kommune ville gerne deltage i forsøgsudlægningen. Regnskabsudviklingen viser ikke særlig udsving i økonomien. Baseres budgettet på de seneste 3 år i perioden 1999 til 2001 idet regnskabstallet for 2002 ikke er opgjort vil Kangaatsiaq kommune kunne forhandle sig frem til et budget på ca. kr. 1.133.250. I beløbet er der indregnet udgifter til drift af 2 nye beskyttede værksteder, der henholdsvis placeres i byen og i en bygd. Udgifterne til disse 80 ugentlige støttetimer kan holdes indenfor den aftalte ramme, da der tidligere i kommunen havde været afholdt udgifter til støttepersoner, som rettelig burde at have været afholdt over kommunens hjemmehjælpskonto.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Kangaatsiaq kommune havde tilkendegivet et ønske om at deltage i forsøgsudlægningen, men blev ikke optaget som forsøgskommune.

4.4.9 Ikke-forsøgskommune: Sisimiut Kommune

Beskrivelse af grundlaget for kommunens handicapbevilling

Antallet af handicappede i kommunen er tidligere per 1.1.2000 opgjort til 89 handicappede i kommunen. Faldet i antallet af handicappede der i årene 2001 til 2002 er hjemtaget refusion på skyldes fraflytning af handicappede primært til Danmark.

Figur 16: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Sisimiut kommune

Sisimiut Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	*	*	*	56	54
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Merudgifter	99.912			155.771	172.119
Aflastning				694.051	671.654
Takstbetaling	1.207.082	997.907	1.666.227	3.551.562	4.051.453
Kurser	34.328	68.348	32.292	9.055	8.400
Ledsagerudgifter	209.663	73.150	231.990	49.372	139.052
Hjælpebidrag	180.608	304.971	372.376	272.830	349.833
Taxakørsel				13.968	55.139
Særligt personlig tillæg	1.561.579		1.333.849	162.475	264.475
Støttepersoner	2.025.275	1.924.196	4.932.422	3.399.781	3.662.034
Støttepersonkoordinator				104.675	104.016
Boenheder		1.577.406	541.689		
I alt	5.318.447	4.945.978	9.110.845	8.413.540	9.478.175

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Sisimiut kommune vil gerne deltage i forsøgsudlægningen, men der er ikke enighed om de økonomiske forudsætninger for en eventuel deltagelse. Som regnskabsudviklingen viser er der betydelig udsving i økonomien. Baseres budgettet på de seneste 3 år perioden 1999 til 2001 vil Sisimiut kommune kunne forhandle sig frem til et budget på ca. kr. 7.490.121. Der har været foretaget en drøftelse af de muligheder, der eksisterer ved en deltagelse i forsøgsordningen, men Sisimiut kommune har indtil videre ikke ønsket at deltage.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Sisimiut kommune har tilkendegivet, at de kun kan deltage hvis de bevilges kr. 9 mio. Dette tal er baseret på regnskabet fra 2000 og 2001. Regional kontor Nord har tilkendegivet, at kommunen kan bevilliges max kr. 8.000.000, under forudsætning af, at der strammes op på støttepersoner, der udgør mellem 1/3 og 1/2 af det samlede regnskab i årene 2000 og 2001. Der er endvidere foretaget en grundig analyse af hele handicapområdet i Sisimiut kommune, og Sisimiut kommune er pålagt at udarbejde begrundede indstillinger vedrørende det fremtidige forbrug på området.

4.4.10 Ikke-forsøgskommune: Qaanaaq Kommune

Beskrivelse af grundlaget for kommunens handicapbevilling

Qaanaaq deltager ikke i forsøgsudlægningen.

Figur 17: Oversigt over antal handicappede samt afregnede bevillinger for Qaanaaq kommune

Qaanaaq Kommune	1998	1999	2000	2001	2002
Antal handicappede	*	*	*	3	2
Hjælpeforanstaltninger	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet	Afregnet
Aflastning				14.160	
Ledsagerudgifter					8.502
Hjælpebidler				1.740	
Særligt personlig tillæg				230	
Støttepersoner børnepulje					8.472
I alt				16.130	16.974

Qaanaaq kommune har generelt ikke hjemtaget udgifter til de bevillinger, der er blevet afgivet til kommunen. Der er således stor sandsynlighed for, at der i kommunalt regi er afholdt en del udgifter, for hvilken der er afgivet bevilling af regionalkontoret, men som ikke er hjemtaget som refusioner til kommunen. Qaanaaq kommune er gentagne gange anmodet om, at indsende dokumentation på afholdte udgifter, således at der kan foretages den fornødne refusion fra regionalkontorets side.

Status på den enkeltes kommunes interesse i at deltage i forsøgsordningen

Qaanaaq kommune har ikke vist interesse for at deltage i forsøgsordningen, hvilket skyldes det forholdsvist få antal handicappede i kommunen, og kommunens generelle problemer med at tiltrække og fastholde personale. Det er ikke regionalkontorets opfattelse, at Qaanaaq kommunes handicappede vil opnå en væsentlig bedre service, ved at området blev udlagt til kommunen.

Beskrivelse af hvilke krav, der fremhæves for at deltage i forsøgsudlægningen

Disse ønsker er ikke fremsat fra Qaanaaq kommune.

4.4.11 Konklusion på kommunerne, der serviceres af region Nord

I 2002 deltog 7 af regionens 10 kommuner i forsøgsordningen. I tal betyder det, at 374 personer med vidtgående handicap befandt sig i forsøgskommunerne ud af regionens samlede tal på 444.

I Nord har kommunerne Ilulissat, Qeqertarsuaq, Maniitsoq, Uummannaq og Upernavik brugt flere midler end angivet i kommunernes forsøgsrammer.

5. Konklusion og perspektivering

Lovgivning på handicapområdet har til formål at regulere hjælpeforanstaltninger til personer med et vidtgående handicap. Der kan gives kompensation for den, eller de nedsatte funktioner den enkelte borger har. Formålet er, at sikre personer med vidtgående handicap og med fast bopæl i Grønland, en tilværelse så nær det normale som muligt. Hensigten er endvidere, at personkredsen så vidt muligt bør forblive i eget hjem, når borgeren selv udtrykker ønske herom, og den pågældendes velfærd ikke herved udsættes for fare.

Hjælpeforanstaltninger ydes på baggrund af individuel vurdering. Der kan kun ydes hjælp til udgifter, der væsentligt overstiger prisen på, hvad ikke-handicappede personer sædvanligvis anskaffer til personlig brug, til husholdning eller boligindretning.

Forudsætningerne for en bevilling er, at alle muligheder for hjælp til personkredsen efter andre lovgivninger skal være udtømte og at det er tale om merudgifter som følge af et vidtgående handicap.

Kommunen har derfor pligt til at vurdere, om personen med vidtgående handicap kan ydes hjælp efter anden lovgivning, før forordningen om hjælp til personer med vidtgående handicap anvendes som lovhjemmel.

Som eksempel på hjælpeforanstaltninger der kan ydes med baggrund i forordningen kan nævnes; støttetimer, hjælpemidler, aflastning af forældre eller andre der varetager den daglige omsorg for en handicappet i hjemmet, indretning og ændring af den handicappedes bolig, kursusvirksomhed, m.v. af pårørende og andre. Formålet med disse kurser er at give mulighed for at lette og forbedre den handicappedes hverdag.

Handicapreglerne giver udover bevilling af hjælpeforanstaltninger til den enkelte handicappede, mulighed for at der foretages bevilling af hjælp til etablering af bokollektiver og beskyttede boenheder, ophold på døgninstitution, ferierejse til den handicappede, samt i særlige tilfælde pårørende, i forbindelse med den handicappedes ophold på institution uden for hjemstedet.

Socialreformkommissionen har i sin betænkning i 1997 anbefalet, at ”kompetencen til at træffe afgørelser i henhold til handicapforordningen udlægges til kommunerne”.

I 2000 godkendte Landstingets Finansudvalg, at Landsstyret på forsøgsbasis begyndte at udlægge bevillingskompetencen på handicapområdet til enkelte kommuner. Finansudvalget forudsatte, at Landsstyret nøje skulle følge udviklingen i forsøget. Forsøgsordningen omfatter forsorg til vidtgående handicappede i Grønland, som er hjemmeboende, men ikke personer på døgninstitutioner i Grønland og Danmark.

Udgifterne i forbindelse med hjælp til personer med et vidtgående handicap samt antallet af vidtgående handicappede, er navnlig steget i 2001 og 2002. Rapporten fra Familiedirektoratet peger desuden på, at væksten i udgifter og antal vidtgående handicappede koncentrerer sig i Nuuk og i et antal af de kommuner, der har indgået aftale med hjemmestyret om at overtage bevillingskompetencen på forsøgsbasis.

Antallet af hjemmeboende, vidtgående handicappede under forsorg opgøres til 735 i 2002 mod 384 i 1998. Talmaterialet er dog mangelfuldt, og der har formentlig været flere handicappede i 1998. Manglerne i det statistiske materiale skyldes, at der i forbindelse med en strukturændring gik materiale tabt, fra det tidligere regionalkontor midt. Den opgjorte stigning i antallet af hjemmeboende, vidtgående handicappede må forventes at stige yderligere i 2003 og de kommende år, *hvis forvaltningen af regelsættet fortsætter som i dag.*

Stigningen i antallet af handicappede og udgiftsstigningen skyldes blandt andet

- at kommunerne i overensstemmelse med målsætningerne i forordningen har etableret flere boenheder for handicappede, der tidligere har boet på institution.
- at kommunerne (og regionalkontorerne) har bevilget flere støttetimer end tidligere.
- at serviceniveauet er øget på visse områder. Der er især oprettet boenheder. Disse koster i gennemsnit 1 mio. kr. årligt til støttetimer og 0,5 mio. kr. til etablering. Der er også oprettet beskyttede væresteder. Disse udgifter opstår, når kommuner hjemtager handicappede fra døgninstitutioner. Der følger ikke bevilling med, når kommuner hjemtager handicappede, men handicapforsorgen får flere udgifter.
- at der årligt konstateres nye tilfælde af vidtgående handicap.
- Det Sociale Ankenævn har i de seneste 1-2 år truffet afgørelse i en mængde klagesager. Behandlingen af en del af klagesagerne var forsinket. Nævnet har indhentet dele af forsinkelserne. Nævnet har derved i en periode truffet flere afgørelser end normalt. Det har ført til en større koncentration af udgiftskrævende afgørelser i de seneste 1-2 år.

Der kan således i en vurdering af indsatsen og udviklingen i de enkelte forsøgskommuner anes en tendens, hvoraf det kan udledes at de enkelte kommuner i det første år efter overtagelsen af bevillingskompetencen, skal indarbejde retningslinier og procedurer specielt med henblik på styringen af de økonomiske udgifter.

Rapporten viser også at udlægning af bevillingskompetence blandt andet har medført :

- større politisk interesse for området fra kommunerne
- kommunerne bliver bedre til vurdering af behovet for hjælpeforanstaltninger
- forøgelse af antallet af handicappede, der er omfattet af forordningen
- kommunerne blevet bedre til at benytte en bredere vifte af forskellige type hjælpeforanstaltninger mod f.eks. 3-4 forskellige muligheder som hidtil.

Det er Direktoratets opfattelse, at forsøgskommunerne langt overvejende har været tilfredse med at overtage bevillingskompetence og den administrative styring af handicapområdet. Der høres samstemmende, at det administrative arbejde er stort set uændret – altså ikke mindre papir. Til gengæld noterer alle sig, at sagsgangene er blevet kortere og afgørelserne mere tilfredsstillende med den faglige udfordring, der ligger i at have den fulde kompetence og det fulde ansvar for de trufne beslutninger.

Med handicapområdets forsøgsvisse overførsel til nogle kommuner, har regionalkontorerne skulle indstille sig på en anden funktion. Færre administrative opgaver og flere og fagligt mere krævende funktioner. En udlægning af handicapområdet vil medføre, at direktoratets regionalkontorer, i langt højere grad vil skulle fungere som konsulenter og sparringspartnere i forhold til de kommunale opgaver på handicapområdet.

Nogle kommuner har været tilbageholdende med at gå aktivt ind i forsøget. Der har været skepsis overfor forsøget, som efter nogles opfattelse handlede om at udlægge en Hjemmestyre opgave ud til kommunerne uden sikkerhed for at økonomien ville følge med.

Mange kommuner har, når forhandlingerne kom i gang, søgt at gardere sig mod ubehagelige økonomiske overraskelser ved at søge om urealistisk store rammebeløb eller forlangt garantier for dækning af eventuelle merudgifter.

Andre kommuner har set fordele ved hurtigt at gå ind i forsøget. Handicapområdet er en stor kommunal arbejdsplads med mange fuldtidsbeskæftigede støttepersoner, som modtager størstedelen af deres løn fra Hjemmestyret.

Ordringen med støttetimer bevilget som pulje, var forløberen for forsøgsordningen og lagde op til betydelig kommunal frihed til at anvende timerne efter en faglig vurdering.

Regionalkontorerne har skullet fungere som garanter for at timerne blev anvendt efter hensigten, men reelt har det været uhyre vanskeligt at anfægte en lokal vurdering af nødvendigheden af et givent antal støttetimer til den enkelte klient.

Stigningen i udgifter til støttetimer, understreger dette med al ønskelig tydelighed.

Stigningen viser således, at der er behov for mere klare retningslinier med hensyn til bevilgning af støttetimer, ligesom der må sikres en grundig opfølgning på de enkelte kommuners forbrug, både på støttepersonsområdet, men også på handicapområdet som helhed.

En tilsyneladende lokal interesse i beskæftigelse og skatteindtægter står overfor Hjemmestyrets fagligt ideale hensyn til at udvikle den handicappede borgers uafhængighed af støtte fra andre. Her er en interessekonflikt formentlig uundgåelig, og kan kun imødegås med helt klare retningslinier og aftaler på området, indtil en permanent udlægning af området, kan finde sted.

Når en kommune overtager bevillingskompetencen og hermed vurderingen af om en borger efter lovgivningen kan betragtes som vidtgående handicappet eller som "almindelig" handicappet, er man inde i en vanskeligt område som rummer elementer af krav til stor handicap faglig viden, kombineret med en vis juridisk indsigt.

Kommunen har et økonomisk incitament til – og det gælder naturligt nok især dér hvor vurderingen er vanskelig – at hælde til en afgørelse, der gør borgeren berettiget til hjælp efter de særlige handicapregler, hvor udgiften afholdes af Hjemmestyret.

I de vilkår der i perioden har været gældende (bilag 3) omkring forsøgsordningen er anført, at regionalkontorerne har været høringspart, når de enkelte kommuner har ønsket, at få nye klienter omfattet af forordningen.

Denne høringspligt bestod i, at de enkelte kommuner skulle fremsende alle relevante oplysninger omkring nye klienter kommunen ønsker omfattet af forordningen til regionalkontoret, hvorefter regionalkontoret skulle komme med en vejledende udtalelse.

Der har vist sig en generel tendens til, at de enkelte kommuner ikke har overholdt denne pligt til høring ved regionalkontorerne. Der er således mange klienter, som er blevet omfattet af handicapforordningen, uden at regionalkontorerne har afgivet høringssvar på indstillingen.

Regionalkontorerne har ikke haft ”sanktionsmuligheder” overfor de enkelte kommuner, men har kunnet påpege dette når regionalkontorerne var på tilsynsbesøg i kommunerne.

Meget tyder på, at den hidtidige vækst i antal af personer omfattet af forordningen, skyldes forhold som ovenstående.

En lokal vurdering af, hvorvidt de enkelte borgere kan omfattes af forordningen, der gælder for vidtgående handicappede i Grønland, medfører også, at der vil være forskelle de enkelte kommuner imellem, om hvorvidt et givent handicap medfører at borgeren omfattes af forordningen. Princippet med en lokal vurdering, betyder derfor, at der på sigt vil komme større forskelle mellem de muligheder de enkelte handicappede vil have for at opnå hjælp efter bestemmelserne for vidtgående handicappede.

Direktoratet har for at undgå stadigt større udgifter på handicapområdet udarbejdet forslag til nye vilkår vedrørende forsøgsudlægningen til kommuner, og der er udarbejdet en ny standardaftale. Direktoratet har endvidere udarbejdet omfattende interne forretningsgange der kan ibrugtages fra forsøgsåret 2004. Disse nye retningslinier samt ændrede forretningsgange og instrukser vil sikre en tæt og stram styring af handicapområdet, og være medvirkende til en mere ensartet administration af regelsættet i de enkelte kommuner. Med de nye aftaler og vilkår er der lagt op til, at kommunerne i højere grad skal dokumentere merudgifter, nytilgang af handicappede, som vedrører handicaplovgivningen.

I disse nye vilkår er gældende, at det er direktoratets regionalkontorer, der vil have kompetencen til at afgøre, om den enkelte borger kan blive omfattet af forordningen om hjælp til personer med vidtgående handicap. Ved en vurdering foretaget af centrale myndigheder, vil der opnås en betydeligt større ensartethed i, hvornår man kan betragtes som vidtgående handicappet, og der vil blive langt større lighed mellem de enkelte borgere i landet. Der

bør derfor som led i en permanent udlægning af området, udarbejdes en vejledning omkring sondringen mellem vidtgående og ”almindelig” handicappede borgere, således at der også på dette område tilbydes de enkelte kommuner retningslinier. Det er også vigtigt at udvikle direktoratets og regionalkontorenes funktioner, således at de i stadig større udstrækning kan fungere som konsulenter for de enkelte kommuner.

Interessesammenfald omkring ønsket om en decentralisering af handicapområdet har i de første år af forsøgsordningen præget forhandlingssituationen med de enkelte kommuner. Der har således været en betydelig regional velvilje overfor kommunale ønsker og krav til forsøgsordningen.

Af notat om vilkår for forsøgsordningen gældende frem til år 2003 (Bilag 3) fremgår at ”KR samt Deloitte og Touche fører tilsyn med anvendelsen af den økonomiske ramme”. Regionalkontorerne har haft tiltro til, at der var nogen til at holde øje med kommunernes måde at forvalte forsøgsordningen på og trække i nødbremsen, hvis det skulle vise sig nødvendigt. Når man efterfølgende læser revisorerne delbetragtninger fra besøg i kommunerne, får man indtryk af, at kendskabet til forsøgsordningen og vilkårene for denne er meget begrænset og utilstrækkeligt til at føre et reelt tilsyn.

Regionalkontorerne har opfattet en kontrakt med en forsøgskommune, som en situation hvor direktoratets kontrol med forvaltningen af handicapområdet blev nedtonet i forhold til konsulentfunktionen.

Det er nødvendigt fremover, at der sikres en grundigt og målrettet tilsyn med de enkelte forsøgskommuner. Direktoratet har derfor udarbejdet forslag til intern instruks, der skal gælde fremover. Af disse interne arbejdsgange fremgår det, at direktoratet anbefaler udvidet tilsyn med de enkelte forsøgskommuner, og at der i forbindelse med tilsynsbesøg fokuseres på, hvorvidt udgifter afholdt af kommunen på handicapområdet rent faktisk også har hjemmel i gældende lovgivning. Tilsynet skal også indbefatte de lokale redskaber til økonomistyring, og der skal i forbindelse med tilsynsbesøg, foretages en vurdering af de enkelte kommuners kompetenceforhold på området.

Direktoratet ønsker at disse tilsynsbesøg skal være konstruktive og fremadrettede, og foreslår derfor, at der i forbindelse med tilsynsbesøgene udarbejdes en handleplan for den enkelte kommune. Disse handleplaner skal beskrive den enkelte kommunes styrker og svagheder i forbindelse med overtagelsen af kompetencen og handleplanen skal give konkrete og konstruktive forslag til den enkelte kommunes fortsatte administration af handicapområdet.

Direktoratet foreslår, at disse tilsynsbesøg iværksættes fra forsøgsåret 2004 og at der i forsøgsår 2004, så vidt muligt udføres særskilt tilsyn i alle kommuner, der deltager i forsøgsordningen. På baggrund af de individuelle tilsyn, bør der så i efteråret 2004, udarbejdes en samlet tilsynsrapport med fokus på hele handicapområdets udlægning. Denne rapport skal

indeholde fremadrettede konklusioner på forsøgsudlægning og indeholde anbefalinger til vilkår for en eventuel permanent udlægning af handicapområdet til kommunerne.

Der kan således på baggrund af de samlede tilsynsbesøg, udarbejdes en handlingsplan, der sikrer konstruktive og fremadrettede muligheder for de enkelte kommuner, i forbindelse med en permanent udlægning af området.

Der har foreløbigt i forsøgsperioden været mange aktører på området og kompetencen har været fordelt på for mange og med for få og/eller uklare retningslinier.

Direktoratet vil med nye tiltag og en langt strammere styring på området, rette op på disse forhold, og således ved nye retningslinier sikre en mere ensartet administration af regelsættet samtidigt med, at der i langt højere grad sættes fokus på den centrale og lokale økonomistyring af hele handicapområdet.

Bl.a. derfor har direktoratet sat fokus på ressourcestyring i regionalkontorerne. Ansatte i regionalkontorerne samt i socialafdelingen centralt har været på intensiv kursus om primært handicapområdet samt børn og unge området med konsulentrollen som udgangspunkt.

Derudover omlægges ledelsesstrukturen for Regionalkontor Nord og Syd som et projekt. Den nye ledelsesstruktur er baseret på at der er en fælles ledelse for de to regionalkontorer. Fælles regionschef har den overordnede ledelse af de to kontorer, herunder det overordnede ansvar for opgaveløsning, personale og økonomi. For at sikre kvaliteten i det daglige arbejde er der på hvert regionalkontor en afdelingsleder der refererer til regionschefen.

Der etableres en fælles økonomienhed for de to regionalkontorer.

Økonomienhedens personale udgøres af de to kontorfuldmægtige. Den ene får som primær opgave sammen med regionschefen at udarbejde og styre regionalkontorets budget samt de løbende regnskabsopgaver. Den anden medarbejder får en kontroller funktion i forhold til de enkelte konsulenter samt at være sparringspartner for de kommunale sagsbehandlere i forhold til konkrete sager. Ved at etablere denne økonomienhed opnås ensartethed der mangles i dag, ligesom løbende overblik over bevillinger, sager m.v. kan sikres. Økonomienheden arbejder i samarbejde med økonomifunktionen på centralt niveau.

Den ny ledelsesstruktur er tidsbegrænset til at være sammenfaldende med forsøgsordningen på handicapområdet. Indenfor denne periode skal der ske en afklaring af regionalkontorenes fremtid og fysiske placering.

I forhold til den ny strammere styring på handicapområdet, kan en ny ledelsesstruktur give den styring, ensartethed og overblik der er brug for. Generelt kan den medvirke til at de to regionalkontorer arbejder ens både i forhold til børn og unge- og handicapområdet.

Forsøgskommunerne har ikke for nuværende et indbygget incitament til at kommunerne disponerer anderledes end tidligere, da det fremgår som en forudsætning for at deltage i forsøgsordningen, at der ikke er overførselsadgang af uforbrugte midler fra ét år til et andet. Forsøgsudlægningen medfører dog, at sammenhængen mellem udgifter og bevillinger synliggøres. Evalueringen tyder på at forsøgsudlægningen medfører øgede udgifter. I flere

kommuner begrundes udvidelse af forsøgsrammen, men der ses ligeledes en række eksempler på at udvidelserne ikke begrundes.

Direktoratet er af den opfattelse, at en udlægning af kompetencen til de enkelte kommuner ikke bør medføre øget forbrug på handicapområdet, men betyder en større lokal indflydelse og muligheder for at påvirke indsatsen lokalt. En udlægning af området vil således medføre øgede lokale politiske muligheder i forhold til de vilkår og den indsats der kan gives borgere med et vidtgående handicap. En indsats målrettet efter lokale ressourcer og prioriteringer, bør medføre en effektivitetsstigning i forhold til indsatsen for borgere med et vidtgående handicap. En permanent udlægning vil også give de enkelte kommuner et økonomisk incitament til en effektivisering på området.

De edb-værktøjer der har været og er til rådighed for arbejdet indenfor handicapområdet er mangelfulde. Der har i de seneste år ikke været mulighed for, at føre nøjagtige afdelingsopdelte regnskaber, ligesom det ikke har været muligt at få budgettal på området.

Som led i en eventuel fortsat forsøgsordning eller i en permanent udlægning af området, bør de enkelte kommuner tilbydes et økonomistyringssystem, der sikrer den enkelte kommune et overblik over forbrug på handicapområdet. Direktoratet foreslår derfor, at der som led i en fortsat forsøgsordning tilbydes de enkelte kommuner redskaber til økonomistyring via et regneark, og direktoratet foreslår at der som led i vilkår omkring en fortsat forsøgsordning indarbejdes krav om kvartalsmæssig indrapportering af den lokale økonomiske udvikling på området og at disse indrapporteringer bruges i et konstruktivt og fremadrettet samarbejde mellem de enkelte kommuner og direktoratet / regionalkontorerne.

Derudover er Familiedirektoratet i gang med at udvikle et klientregistreringssystem til brug for registrering og journalføring af handicapsager. Kravspecifikationer til en økonomi- og statistikdel er nu under udarbejdelse, og når den del er på plads vil direktoratet blive i stand til at tilvejebringe troværdigt materiale på handicapområdet.

Evalueringsrapporten viser, at der i stadigt større omfang bruges midler til støttepersoner, da det generelt er udgiften til denne type hjælpeforanstaltninger, der er i kraftigst vækst. Der peges samstemmende fra flere kommuner på, at man fra de lokale forvaltningers side vælger at opprioritere den direkte pædagogiske indsats i forhold til den enkelte handicappede. Der er dog også regionalt fundet tegn på, at man i de enkelte kommuner har endog meget svært ved at skelne mellem de opgaver, der skal udføres af hjemmehjælpen i den enkelte kommune, og de opgaver som i henhold til gældende lovgivning og vejledninger udføres af støttepersoner.

Borgere med vidtgående handicap har mulighed for at få bevilget støttetimer, når der er behov for en pædagogisk støtte, for at kunne klare sig i egen bolig, herunder et bokollektiv eller i en beskyttet boenhed. Støttetimer bevilges som udgangspunkt i en midlertidig periode, indtil målet med den enkelte bevilling er indfriet.

Hjemmehjælp ydes til opgaver, hvor der ikke er tale om en optræning til dagligdags gøremål. Hvis den enkelte borger i en længere periode, har behov for hjælp til personlig hygiejne, påklædning, indkøb, rengøring med videre, bør kommunen foretage en vurdering af borgerens behov for hjemmehjælp.

Målet med en støttepersons arbejde, er at optræne den handicappede til selv at klare flest mulige af normale dagligdags gøremål. Der skal være sondring mellem optræning, hvilket er en pædagogisk indsats der kan ydes af støttepersoner og hjælp, som en praktisk bistand udført af hjemmehjælpere.

Hjemmehjælp er således bistand der gives til den enkelte borger mens støttepersoner udfører opgaver sammen med borgeren.

Støttetimer kan ydes i henhold til forordningen om hjælp til personer med vidtgående handicap, og udgiften afholdes af Landskassen, mens hjemmehjælp ydes i henhold til bekendtgørelsen om hjemmehjælp, hvor udgiften afholdes af kommunen.

Familiedirektoratet har i forbindelse med indsamling af fakta og erfaringer samt stikprøvekontrol ved udøvelse af tilsyn erfaret, at kommunerne i langt de fleste tilfælde ikke har ydet hjemmehjælp til personer med vidtgående handicap.

Direktoratet har som støtte for den kommunale sagsbehandling på området, udarbejdet 2 nye vejledninger.

Der er udarbejdet vejledning omkring hjemmehjælp. Der har ikke på dette område tidligere været udarbejdet en vejledning og den nye vejledning giver kommunerne et hjælpeværktøj i deres administration af hjemmehjælpstimer.

Der er endvidere udarbejdet en særskilt vejledning om ydelse af støttetimer og brug af støttepersoner.

Disse 2 vejledninger giver tilsammen et godt redskab til de enkelte kommuner, og giver retningslinier i, hvorledes direktoratet fortolker ovenstående områder. Det er direktoratets overbevisning at disse 2 vejledninger kan være medvirkende til en mere ensrettet og entydig bevilling af hjælp på nævnte områder og vil også fremadrettet være et godt hjælperedskab for de enkelte kommuner.

Direktoratet forventer at der med ovennævnte tiltag fra 2004 vil ske en stagnation af udgiften til støttepersoner, og dermed til handicapområdet som helhed.

Det kan ikke udelukkes, at man i enkelte kommuner i forbindelse med bevilling af støttetimer har skelnet til, om udgiften kan refunderes fra hjemmestyrets side eller om udgiften skal anses for at være en kommunal udgift.

Evalueringen viser også tegn på, at udgifterne til støttetimer er stigende, på grund af, vanskeligheder med at rekruttere støttepersoner med en pædagogisk baggrund. I handicapvejledningen er anført, at ”kommunen skal så vidt muligt ansætte personer med en socialpæ-

dagogisk baggrund som støttepersoner, fordi støttepersonens arbejde hovedsageligt er en pædagogisk opgave". Dette mål er godt og rigtigt, men i dagens Grønland meget vanskeligt gennemførligt, da der er stor mangel på medarbejdere med pædagogisk uddannelse. Der er således et misforhold mellem intentionerne i lovgivningen og vejledningen og det faktiske uddannelsesniveau i Grønland. Medarbejdere ansat som støttepersoner i de enkelte kommuner er generelt uuddannede, hvilket medfører at der ofte bruges flere medarbejder-timer end hvis medarbejderne havde en pædagogisk uddannelse.

Direktoratet har dog, i de aftaler der er indgået, ofte bevilget 50 % af lønudgiften til en støttepersonskoordinator. Støttepersonskoordinatoren opgave er at udvikle og opkvalificere den lokale indsats, således at der opnås større kvalitet med færre timer.

Direktoratet finder, at der fremover bør sættes større fokus på støttepersonskoordinatorernes funktioner og opgaver, og at man i højere grad bør sikre, at der også sker en lokal opkvalificering af støttepersonskorpset.

En vurdering af den enkelte støttepersonskoordinatoren arbejdsfunktioner, bør derfor indgå i de særskilte tilsynsrapporter direktoratet anbefaler udarbejdet i år 2004. Direktoratet bør ved indarbejdelse af nye retningslinier sikre, at det i bekendtgørelsen om hjælp til personer med vidtgående handicap, anførte formål med støttepersonskoordinationer, også bliver udført i de enkelte kommuner.

Brugen af ufaglærte medarbejdere medfører også, at der i de enkelte kommuner er et langt større behov for opkvalificering af de enkelte medarbejdere, der er ansat som støttepersoner. Ofte mangler således en generel viden om handicapområdet. Det vil være en fordel med efteruddannelse i, hvorledes man fastsætter pædagogiske mål og fastholder en udvikling på baggrund af langsigtede mål og planer.

Medarbejderuddannelsen i de enkelte kommuner er et lokalt kommunalt anliggende, og derved en opgave, der prioriteres med stor forskellighed. Mulighederne for personalet afhænger derfor i høj grad af de økonomiske muligheder, der er i de enkelte kommuner og mulighederne synes skævvredet i forhold til kommunens afstand fra hovedstaden. Jo længere væk man bor og arbejder, jo dyrere er det at deltage i kurser og jo dårligere er mulighederne for at deltage i efteruddannelse.

Det vil derfor være ønskeligt, om der fra kommunal side, fremover vil komme større fokus på det behov de enkelte kommuners medarbejdere har for at kunne deltage i efter- og videreuddannelse.

En anden grund til et stigende forbrug på støttepersonområdet synes at være den hastige udskiftning af personale på området. Der synes således at være en generel tendens til, at den enkelte ansatte støtteperson hurtigt finder nyt arbejde, og at den enkelte kommune derved skal oplære en ny medarbejder i arbejdet med den enkelte klient. Denne mangel på kontinuitet synes også at være en af grundene til, at støttetimer bevilges i længere perioder og med større ugentligt timetal end man umiddelbart skulle finde nødvendigt.

Udviklingen i forbruget af støttetimer på handicapområdet er således til dels også en konsekvens af de generelle samfundsmæssige og uddannelsesmæssige forhold i Grønland. En mere målrettet lokal opkvalificering af det lokale støttepersonkorps vil, sammen med lokale personalepolitiske initiativer, til dels kunne modvirke en hurtig medarbejderomsætning på området.

Ligeledes er regionalkontorerne præget af den samme udskiftning af personale der ses i resten af Grønland. Dette betyder, at der er en del baggrundsoplysninger, der mistes ligesom kontinuiteten i forhold til at gennemføre og samle op på forsøgsordningen har manglet.

Evalueringen af området har været vanskelig og problematisk af flere årsager: .

- Der har ikke været de fornødne edb-mæssige hjælpemidler til rådighed.
- Der har været en stor udskiftning af personale
- Der har været stor uensartethed i den måde de enkelte kommuner kontrollerer udgifter på.
- Der har været forskellighed i bevillingspraksis mellem de enkelte regionalkontorer
- Der er stor forskellighed i, hvorledes de enkelte kommuner hjemtager refusioner på området.
- Det er meget vanskeligt at gennemskue og analysere den tidligere praksis på økonomistyringsområdet internt, såvel på centralt som regionalt hold.

Endelig skal det bemærkes at den kommunale tilfredshed med ordningen ikke kendes i forhold til den faktiske udmøntning. Spørgsmål som: ”Bliver de økonomiske midler udnyttet bedre – med en øget kvalitet i arbejdet til følge?”, ”Mærker borgeren med handicap en forskel i retning af forbedrede levevilkår?” og ”Har kommunen afledte fordele af forsøgsordningen?” kan ikke besvares. Såfremt sådanne forhold ønskes belyst, vil der være behov for en kvalitativ undersøgelse af den handicappede borgers oplevelse af den kommunale service og hvilke forventninger man har som bruger.

Direktoratet vurderer dog, at der på nuværende tidspunkt ikke vil være sammenhæng mellem udbytte og ressourceforbrug ved en sådan undersøgelse, men vurderer at der ved dialog med forskellige handicaporganisationer mv. kan indhentes væsentlige oplysninger til besvarelse af dette.

På baggrund af evalueringen, har direktoratet iværksat og færdiggjort flere arbejder. Dette skulle sikre klarere retningslinier og en strammere styring i de kommende år, ligesom rapporten har givet væsentlig viden om de forhold, der i forbindelse med en fortsat forsøgsudlægning og en eventuel permanent udlægning af området, vil være behov for at have fokus på.

Bilag 1.

Spørgeskema til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet tilsendt forsøgskommunerne

Til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet har regionalkontoret og Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked brug for, at kende til Jeres erfaringer med forsøgsudlægningen. Vi opfordrer den af Jer, der kender mest til den praktiske side af forsøgsordningen om, at udfylde dette spørgeskema. Og opfordrer Jer endvidere til at bruge den nødvendige tid det kræver at udfylde og uddybe spørgsmålene.

Jeg har mine erfaringer fra følgende _____ kommune, hvor jeg har været inddraget i forsøget som (eksempelvis afdelingsleder, sagsbehandler etc.) _____.

1. Har forsøgsordningen medført administrative lettelser (eksempelvis hurtigere sagsbehandling, mindre skriveri etc.):

Sæt kryds og uddyb hvorfor:

Ja, fordi:

Nej, fordi:

---

2. Hvilke administrative belastninger har forsøgsordningen medført ?

---

3. Har kommunen haft problemer med udbetaling af de aftalte månedlige tilskud til forsøgsordningen.

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvilke ?

---

4. Har handicapområdet været billigere eller dyrere eller udgiftsneutral under forsøgsordningen i forhold til før ?

Sæt kryds:

Billigere _____ Dyrere _____ Udgiftsneutral _____

Begrund hvorfor ?

---

5. Hvilke ændringer i den enkelte kommunes personaleforbrug (støttepersoner, hjemmehjælp, administrativt personale og sagsbehandlere) har forsøget medført ?

---

6. Hvilke forandringer har forsøgsordningen medført for de enkelte borgere omfattet af handicapforordningen ?

---

7. Har kommunen modtaget klager fra borgerne over afslag på ansøgning om hjælp ?

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvor mange ?

---

8. Har borgere i jeres kommune klaget over kommunens afgørelse til Det sociale Ankenævn ?

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvor mange med eventuel uddybelse?

---

9. Til sidst ønskes en kort status på gode og dårlige erfaringer med forsøget?

---

10. Ønsker kommunen, at forsøget med kommunal kompetence og økonomisk styring af handicapområdet bliver permanent - hvis ja, hvorfor?

Tak fordi du har brugt din tid på at besvare vores spørgsmål. Vi håber med udgangspunkt i Jeres erfaringer, at vi kan finde en fremtidig løsning til gavn for alle: regionalkontorerne, borgerne og kommunerne.

Bilag 2.

Spørgeskema til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet tilsendt regional kontorerne

Til brug for evaluering af forsøgsordningen på handicapområdet Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked brug for, at kende til regionalkontorenes erfaringer med forsøgsudlægningen. Vi opfordrer derfor den af Jer, der kender mest til den praktiske side af forsøgsordningen om, at udfylde dette spørgeskema. Og opfordrer Jer endvidere til at bruge den nødvendige tid det kræver at udfylde og uddybe spørgsmålene.

Jeg har mine erfaringer fra følgende _____ regionalkontor, hvor jeg har været inddraget i forsøget som (eksempelvis afdelingsleder, sagsbehandler etc.) _____.

1. Har forsøgsordningen medført administrative lettelser:

Sæt kryds og uddyb hvorfor:

Ja, fordi:

Nej, fordi:

---

2. Hvilke administrative belastninger har forsøgsordningen medført ?

---

3. Har regionalkontoret haft problemer med udbetaling af de aftalte månedlige tilskud til forsøgsordningen.

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvilke ?

---

4. Oplever regionalkontoret at handicapområdet er blevet dyrere under forsøgsordningen end før ?

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvad er årsagen ?

---

5. Oplever regionalkontoret at handicapområdet er blevet billigere under forsøgsordningen end før ?

Ja _____ Nej _____

Hvis ja, hvad er årsagen ?

---

6. Hvilke ændringer i den regionalkontorets tidsforbrug har forsøget medført ?

---

7. Hvilke forandringer har forsøgsordningen medført for regionalkontorets samarbejde med kommunerne ?

---

8. Hvordan har regionalkontoret forberedt forsøgskommunerne på forsøget – beskriv Jeres overordnede overvejelser samt forberedelsen i forhold til den enkelte kommune?

---

9. Hvordan er forsøget konkret overordnet udmøntet fra Regionalkontoret, samt status for de enkelte kommune?

---

10. Til sidst ønskes en kort status på gode og dårlige erfaringer med forsøget – overordnet set, men ligeledes i forhold til den enkelte kommune?

---

11. Ønsker regionalkontoret, at forsøget med kommunal kompetence og økonomisk styring af handicapområdet bliver permanent – hvis ja, hvorfor?

Bilag 3:

Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfik Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmar- ked

Namminersornerullutik Oqartussat Grønlands Hjemmestyre
Box 260 DK-3900 Nuuk Tlf. 34 56 03 Fax 32 45 47 E-mail: asi@gh.gl

dato: 3. nov. 2001
journalnr.: 72-00

Notat om vilkårene for kommunernes overtagelse af bevillingskompetence og budgetansvar på handicapområdet.

I tilknytning til de foreløbig 7 aftaler om forsøgsordninger på området, dukker der naturligt nok nye spørgsmål op om indholdet af aftalerne. Hovedparten er nedenstående er skrevet ud fra erfaringerne med Aasiaat og Ilulissat kommuner, men der er foretaget enkelte ændringer i efteråret 2001 på baggrund af erfaringerne med de nye kommuner i forsøgsordningen.

I det følgende beskrives nogle af de problemstillinger, vi er blevet præsenteret for - og de konklusioner, vi i Socialdirektoratet er nået til. Notatet skal ses som et supplement til den kontrakt, der bliver indgået med den enkelte kommune på basis af en standardkontrakt.

Om aftaleperioden:

Forsøget løber indtil senest 31. december 2002. For nye deltagere i ordningen vil der være mulighed for at komme med fra 1. januar 2002.

Der sker fornyelse af aftalen, med ikrafttræden ved begyndelse af hvert nye kalenderår.

Genforhandlingen af det samlede tilskud sker på baggrund af igangsatte eller planlagte nye aktiviteter på området som etablering af nye bofællesskaber, væresteder, etc. Ellers er forudsætningen en uændret ramme. Det er så op til den enkelte kommune at skaffe sig manøvrerum - gennem rationalisering og effektivisering af servicen for handicappede. Rammen er naturligt begrænset af den bevilling Landstinget har afsat på finansloven til det samlede handicapområde.

Om den økonomiske ramme

Se ovenfor om præmisserne. Rammen er gennemsnittet af det beløb, regionalkontoret har refunderet kommunen gennem de seneste 3 år over konti: 30.13.08 og 30.13.06. Tallene skal dog baseres på de faktiske kendte opgaver på forhandlingstidspunktet, således at der både tages hensyn til nye aktiviteter som nyoprettede boenheder, væresteder samt nye dyre klienter og til afgang af dyre klienter eller anden aktivitetsnedgang.

Forsøgskommunen skal ved årets begyndelse sammen med regionalkontoret udarbejde en liste over klienter som aktuelt er berettiget til hjælp efter handicapreglerne.

Som udgangspunkt gælder den aftale ramme for hele året. Hvis kommunen konstaterer et mindreforbrug hen mod årets afslutning, har kommunen mulighed for at beholde bevillingen, forudsat overskuddet anvendes i henhold til Landstingsforordningen om personer med vidtgående handicap. Eventuelt overskud vil kunne anvendes til:

- oprettelse af hjælpemiddeldepot
- efteruddannelse/kurser til støttepersoner
- forbedring af lokale tilbud om beskæftigelse/aktivering:
  - anskaffelse af særligt kostbart udstyr (væve, keramikovne, specialværktøj)
  - støtte til udvikling af produktion af handicaprelevant udstyr (ramper, opbevaringssteder til kørestole)
  - kurser for værkstedspersonale

Hvis omvendt kommunen konstaterer et overforbrug kan der forhandles om en merbevilling - udvidelse af rammen - som beskrevet ovenfor, hvis det drejer sig om en forhandlet aktivitetsudvidelse eller hvis der opstår meget store uforudsete udgifter til klienter med behov for hjælpeforanstaltninger, som ikke kan udskydes. Betingelsen for en forhandling er, at udgiftsforøgelse skal være på mere end 5% af den samlede ramme.

Udenfor rammen ligger udgifter til:

- éngangstilskud til etablering af bofællesskaber og beskæftigelsessteder
- klienter, som er visiteret til behandlingsophold i Danmark
- institutionsbetaling for et handicappet barn, der er visiteret til et almindeligt børnehjem på grund af sit handicap. Denne udgift er en 100% hjemmestyreudgift.
- Alle former for ophold på Hjemmestyrets handicapinstitutioner, hvad enten der er tale om et længerevarende ophold, et observationsophold på f.eks. Aaqa eller et dagophold (deltidsindskrivning).
- Udgifter til særlige hjælpemidler under ophold på Ivaaraq eller andre institutioner (udgifter afholdes af institutionen)

Kontrol med anvendelse af rammebeløbet

Kommunernes revisorer, d.v.s. KR samt Deloitte & Touche vil fremover føre tilsyn med anvendelsen af den økonomiske ramme. Revisionsfirmaerne skal orienteres om forsøgsordningen generelt - og løbende underrettes fra Direktoratet, når nye kommuner får status af forsøgskommune. Konteringsvejledningen skal rettes i overensstemmelse med forsøgsordningen.

Om økonomistyring

De to "gamle" forsøgskommuner har under evalueringseminaret uddelt materiale om bl.a. økonomistyring af rammebeløbet på handicapområdet. Især Aasiaats økonomimedarbejder har mere direkte stillet sig til rådighed som konsulent i forhold til de forsøgskommuner.

Derudover giver regionalkontorets administrative medarbejder gerne råd og vejledning på området - enten telefonisk eller ved at deltage i en tjenesterejse.

Om administrationsudgifter

Udgifter til administration af handicapområdet afholdes, som nu, af kommunen selv - jf Ltf. nr. 7, § 26 stk.2.

Om registrering af personer med vidtgående handicap.

Forsøgsordningen indebærer at kommunen overtager såvel bevillingskompetence som budgetansvar. Regionalkontorerne får derfor ikke automatisk de stamoplysninger, som indgår i regionalkontorets stamkort på hver enkelt modtager af hjælpeforanstaltninger.

For at sikre, at regionalkontorerne stadig får de relevante oplysninger bl.a. til udarbejdelse af statistik, skal kommunen foretage høring af regionalkontoret om hvorvidt nye ansøgere om hjælp er berettiget i henhold til handicapforordningen.

Derved sikres det også, at regionalkontorerne har stamoplysninger på samtlige klienter, hvis ordningen med udlægningen af handicapområdet til kommunerne ikke gøres permanent efter forsøgsperioden ligesom der gerne så vidt muligt sikres en ensartet behandling af handicappede på landsplan.

Sagsbehandling ved nye ansøgere om hjælp efter Ltf. nr. 7

Sagsbehandleren udarbejder en beskrivelse af borgerens situation - evt. ved at bruge regionalkontoret såkaldte "PSG-skema" som huskeliste - sammenholdt med bilaget til Handicapvejledningen (bilag 1, s. 2). Der indhentes de nødvendige supplerende oplysninger, lægeerklæringer, etc.

Socialforvaltningen drøfter internt om en ny ansøger tilhører den personkreds, der er berettiget til hjælp efter handicapforordningen.

Sagsbehandleren sender forvaltningens indstilling (beskrivelsen/PSG-skemaet) til høring hos regionalkontoret. Høringen skal opfattes som en obligatorisk, faglig vurdering, som forvaltningen kan vælge at følge eller ej. Kommunen har under alle omstændigheder beslutningskompetencen om *hvem* der skal have hjælp efter handicapreglerne - og *hvad* hjælpen skal bestå i.

Om flytning mellem 2 kommuner

Som udgangspunkt handles i overensstemmelse med retningslinierne i Ltf. nr. 2 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelse og den tilhørende vejledning. Det vil sige, at der må sondres mellem flytning på den handicappedes eget initiativ og for egne midler - og om anbringelse på institution i en anden kommune ved det offentliges foranstaltning.

Hovedreglen er stadig at merudgifter som direkte udspringer af handicapet dækkes af Hjemmestyret. Det er således alene sociale udgifter, der ikke er direkte følge af handicapet, der i givet fald skal afholdes af fraflytningskommunen i en periode af indtil 2 år.

Når en handicappet på eget initiativ flytter til en anden kommune, gælder de samme principper som ved enhver anden flytning og erhvervelse af ny hjemkommune:

Den nye hjemkommune bliver fuldt ansvarlig for at iværksætte den nødvendige hjælp, men kan søge sine udgifter hertil refunderet af Socialdirektoratet (regionalkontoret). På samme måde betragtes en handicappets flytning til et bofællesskab i en anden kommune som et privat anliggende, selvom han må have det offentliges hjælp til flytningen. Bofællesskaber betragtes som privat bolig - og ikke som institution. En flytning til et bofællesskab i anden kommune kan under visse omstændigheder betragtes som en offentligt besluttet foranstalt-

ning, som bl.a. udløser ret til ferierejse til hjemstedet på linie med hvis der var tale om ophold på en døgninstitution.

Ved flytning til en egentlig døgninstitution for handicappede eller beskyttet boenhed (som efter ankenævnspraksis sidestilles med en institution) i en anden kommune som følge af en socialudvalgsbeslutning, bevarer den handicappede fraflytningskommunen som hjemkommune. I praksis vil den nye kommune, hvor handicapinstitutionen ligger, optræde som handlingskommune i enhver henseende - og eftersom alle egentlige handicapudgifter herunder taksten for opholdet dækkes af Socialdirektoratet, vil tilflytningskommunen alene skulle sørge for sagsbehandling og administration.

Ovenstående gælder uanset om der er tale om flytning mellem to forsøgskommuner, mellem to kommunen uden for forsøgsordningen eller mellem en af hver. For forsøgskommunerne kan der blive tale om genforhandling af bevillingen, hvis det drejer sig om store udgifter, jf. ovenstående.

Hvis ikke udgiften følger personen, bliver flytningen en ekstra udgift for Socialdirektoratet, som ikke har været tilsigtet.

Om refusion af lønudgifter til støttepersoner:

Der er i maj 2001 udsendt en vejledning om den nærmere opdeling af, hvilke udgifter der afholdes af direktoratet.

Sagsbehandling - procedurer

Om bevilling af hjælpeforanstaltninger

Kommunen modtager en diskette med regionalkontorets bevillingsskabeloner (standard - bevillingsskrivelser), som kommunen frit kan redigere og justere i.

Der kan ikke tildeles en borger hjælp efter handicapreglerne uden at der ligger en skriftlig bevilling på den pågældende hjælpeforanstaltning. Kopi af bevillingen sendes til ansøgere, uanset om denne skal have hjælp til at forstå indholdet af bevillingen.

Om ankeadgang

Borgeren kan anke over en afgørelse fra kommunen til Det Sociale Ankenævn i overensstemmelse med § 7 i Landstingsforordning om Socialvæsenets styrelse og organisation (i den nye forordning, der træder i kraft 1. januar 2002 er det § 8).

Regionalkontorerne fører tilsyn med bevillingerne på deres tjenesterejser. Hvis en bevilling er givet i strid med reglerne, opfordres kommunen til at revurdere deres afgørelse. Hvis det ikke sker, kan ISP indberette til Kommunernes Tilsynsråd, at kommunen har handlet i strid med loven.

Om ankenævnskendelser

Regionalkontoret påtager sig at samle de ankenævnsafgørelser, som vi har og i fremtiden får kendskab til - og formidle de afgørelser som er af mere principiell art til forsøgskommunerne.

Der er dog den begrænsning at regionalkontoret i forhold til forsøgskommunerne ikke længere er part i en ankesag.

Om budgetstyring

Forudsætningen for en vellykket overdragelse af bevillings- og budgetansvar, er at der etableres en hensigtsmæssig økonomistyring i kommunen.

I praksis vil styringen kunne ske ved hjælp af regneark. Direktoratet anbefaler at kommunerne samarbejder om udviklingen af et styringssystem - evt. med hjælp fra KANUKOKA.

Under evalueringseminaret i Ilulissat i september 2000 blev der uddelt materiale fra Aasiaat Kommune om deres budgetstyring ligesom Niels Kristensen stillede sig til rådighed for at give råd og vejledning til andre kommuner.

Om fremtidige møder om forsøgsordningen

Der skal aftales opfølgingsmøder mellem regionalkontorerne og forsøgskommunerne.